

Opiskelupaikan valintaa ohjaavat tekijät

Veera Saranpää

Tekijä(t) Veera Saranpää	
Koulutusohjelma Johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Opiskelupaikan valintaa ohjaavat tekijät	Sivu- ja liitesivumäärä 42 + 5
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia, mitkä tekijät vaikuttavat ammattikorkeakouluihin hakeutuvien henkilöiden valintoihin ja millä perusteella he tekevät opiskelupaikkaan liittyviä päätöksiä. Lisäksi tarkoituksena oli selvittää, mistä hakijat saavat tietoa ammattikorkeakouluista hakuprosessin aikana ja saavatko he sitä tarpeeksi. Valintaan vaikuttavat henkilön identiteetistä lähtöisin olevat sisäiset tekijät, mutta myös ulkoisilla muuttujilla on vaikutus opiskelupaikan valintaan.</p> <p>Työn teoriaosuus on jaettu kahteen lukuun. Ensimmäinen teorialuku käsittelee yleisesti korkeakoulutusta Suomessa, ammattikorkeakoulujen välistä kilpailua ja yhteistyötä sekä korkeakoulutuskenttää hakijan näkökulmasta. Toisessa teorialuvussa käsitellään koulutusvalinnan tekemistä, ja tarkastellaan koulutusvalintaan vaikuttavia tekijöitä henkilön oman identiteetin, sekä kehystekijöiden näkökulmasta. Toisessa teorialuvussa on myös tuotu esille opinto-ohjauksen merkitys koulutusvalinnassa, sekä valintaprosessin mahdolliset haasteet. Molemmissa teoriaosuuksissa on hyödynnetty sekä kirjallisia että elektronisia lähteitä. Työtä varten haastateltiin myös Haaga-Helian viestintäpäällikköä. Suurin osa teorialähteistä on tutkimuksia ja selvityksiä koulutus-, ura- ja ammatinvalintaan liittyen.</p> <p>Opinnäytetyö oli määrällinen eli kvantitatiivinen tutkimus. Aineiston keruussa käytettiin sähköistä Webropol-kyselylomaketta, joka lähetettiin kyselyyn osallistuneille virtuaalisena linkkinä sähköpostitse. Tutkimusjoukkona oli Haaga-Helia ammattikorkeakoulun syksyllä 2018 ja tammikuussa 2019 aloittaneet opiskelijat. Tutkimukseen osallistui opiskelijoita kaikista koulutusohjelmista, ja vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 180 kappaletta. Kyselyn vastausprosentti oli 7. Aineisto kerättiin keväällä 2019.</p> <p>Tutkimustulokset osoittavat, että tärkein motiivi ammattikorkeakouluun hakeutumiselle on koulutusohjelman kiinnostavuus. Myös tarpeellisen tiedon merkitys nousee esiin tuloksissa, ja täten myös koulutusohjelmista toivotaan runsaasti ja mahdollisimman yksityiskohtaista tietoa. Hakijat kokevat tärkeäksi myös tietää, mihin tietyiltä aloilta sijoittuu työmarkkinoilla. Koulutuspaikan valinnassa oleellista on, että hakijan valitsemalla koulutuspolulla on hyvät mahdollisuudet työllistyä. Tuloksista ilmenee, että valintaprosessissa vaikuttaa myös oppilaitoksen sijainti. Osa jatko-opiskelemaan hakeutuvista haluavat muuttaa esimerkiksi pienemmiltä paikkakunnilta isompiin kaupunkeihin, ja tästä syystä oppilaitoksen sijainti suuressa kaupungissa on edellytys. Osa taas valitsee tietyn oppilaitoksen sen vuoksi, että se sijaitsee lähellä kotia tai hyvien kulkuyhteyksien päässä.</p>	
Asiasanat Opiskelupaikan valinta, koulutusvalinta, uravalinta, korkeakoulutus, koulutusala	

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn tavoitteet ja rajaukset	1
1.2	Työn luonne ja rakenne.....	2
2	Koulut kilpailevat hakijoista.....	3
2.1	Korkeakoulutus Suomessa	3
2.2	Haaga-Helia ammattikorkeakoulu	5
2.3	Ammattikorkeakoulujen välinen kilpailu ja yhteistyö	6
2.4	Koulutuskenttä hakijan näkökulmasta	7
3	Jatko-opiskelupaikan valinta.....	9
3.1	Valinnan tekeminen	9
3.2	Identiteetti koulutus- ja uravalinnan suunnannäyttäjänä	11
3.3	Kehystekijöiden vaikutukset	13
3.4	Opintojen ohjaus	15
3.5	Valinnan haasteet	16
4	Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteuttaminen	18
4.1	Kyselytutkimus eli survey	18
4.2	Tutkimusjoukko	18
4.3	Kyselylomake.....	18
4.4	Aineiston keruu ja analyysi.....	20
5	Tulokset	21
5.1	Vastaajien taustatietoa.....	21
5.2	Vanhempien koulutustausta ja sosioekonominen asema	24
5.3	Oppilaitoksen valinta	26
5.4	Perustelut Haaga-Heliaan hakeutumiselle.....	26
5.5	Koulutuksen valintaan vaikuttavat tekijät	27
5.6	Tietolähteiden merkitys valinnanteossa.....	29
5.7	Puutteelliset tiedot hakuvaiheessa	31
5.8	Mielikuvat Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta	32
6	Johtopäätökset.....	35
7	Luotettavuuden arviointi ja itsearviointi	37
	Lähteet	39
	Liitteet.....	43
	Liite 1. Kyselylomake.....	43

1 Johdanto

Ihminen tekee elämässään jatkuvasti valintoja, helppoja ja vaikeita. Ei ole juurikaan merkitystä minkä värisen paidan valitsemme aamulla, mutta valinnat, joissa päätämme, mitä haluamme elämältämme pitkällä aikavälillä, ovat tärkeitä ja vaikeita valintoja. Jatko-opiskelemaan hakevalla henkilöllä on edessään merkittäviä päätöksiä tulevaisuuden kannalta: Mihin ammattiin? Yliopisto vai ammattikorkeakoulu? Mihin suuntautua? Opiskelupaikan valintaan liittyy useita tekijöitä, jotka vaikuttavat hakijan päätöksentekoon. Tietyn valinnan tekeminen koostuu yleensä useiden tekijöiden vuorovaikutuksesta.

Koulutus- ja uravalintaa on tutkittu Suomessa useista eri näkökulmista. Päivi Vuorinen ja Sakari Valkonen (2003) ovat tarkastelleet muun muassa sitä, millä perusteella hakijat valitsevat korkeakoulutuksen kahden sektorin – ammattikorkeakoulun ja yliopiston – väliltä ja mitkä tekijät vaikuttavat valikoitumisprosessissa. Jukka Lerkkanen (2002) on keskittynyt koulutus- ja uravalinnan ongelmiin, toisin sanoen valinnan saavuttamista haittaaviin ajatuksiin ja opintojen ohjauksen toimimattomuuteen. Mulari (2013) puolestaan on tutkinut ammatinvalintaa ihmisen psykologian ja elämän kokonaistilanteen kautta.

Tässä opinnäytetyössä tutkin niitä seikkoja, joilla voi olla vaikutus ammattikorkeakouluun hakeutuvien henkilöiden valintoihin. Tarkastelen asiaa henkilöiden oman identiteetin ja kehystekijöiden näkökulmasta, ja tuon myös esille valinnan mahdolliset haasteet sekä opinto-ohjauksen merkityksen koulutuksen valinnassa. Lisäksi esittelen lyhyesti Haaga-Helia ammattikorkeakoulun, ja käsittelen yleisesti Suomen korkeakoulutusta, ammattikorkeakoulujen välistä kilpailua ja yhteistyötä sekä koulutuskenttää hakijan näkökulmasta.

1.1 Työn tavoitteet ja rajaukset

Opinnäytetyöni tarkoituksena on tutkia, mistä hakijat etsivät ja saavat tietoa korkeakouluista ja millä perusteella he ovat valinneet koulutuksen Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta. Tutkimuksen tavoitteena on siis selvittää korkeakouluihin hakeutuvien henkilöiden opiskelupaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi tutkimuksessa selvitetään opiskelijoiden mielikuvia Haaga-Heliasta.

Työn tuloksia voidaan hyödyntää korkeakoulujen ja etenkin Haaga-Helian markkinoinnissa, viestinnässä ja hakijoille tarpeellisimman tiedon tuottamisessa. Työ avaa myös yksittäisille koulutusohjelmille tarpeellista tietoa.

Työ on rajattu Haaga-Helia ammattikorkeakoulun syksyllä 2018 ja tammikuussa 2019 aloittaneisiin opiskelijoihin. Tutkimukseen osallistui opiskelijoita kaikista Haaga-Helian koulutusohjelmista. Tutkimus toteutettiin suomeksi sähköisen Webropol-kyselyn muodossa, joka lähetettiin tutkimusjoukolle sähköpostitse. Vastauksia kyselyyn tuli yhteensä 180 kappaletta.

1.2 Työn luonne ja rakenne

Tämä on tutkimuksellinen opinnäytetyö, jossa tavoitteena on selvittää tai kuvata jotain tiettyä ongelmaa keräämällä erilaista tutkimusaineistoa. Tutkimuksen aineisto on kerätty määrällisesti eli kvantitatiivisesti. Määrällisen tutkimuksen aineisto on yleensä numeroita ja sillä haetaan vastauksia seuraavanlaisiin kysymyksiin: *kuinka paljon ja missä määrin?* (Drake & Salmi 2018). Opinnäytetyön aineistonkeruu tapahtui sähköisellä kyselylomakkeella.

Työ rakentuu teoria- ja empiriaosuuksista. Ensimmäinen teorialuku käsittelee yleisesti Suomen korkeakoulutusta sekä ammattikorkeakoulujen välistä kilpailua ja yhteistyötä. Luvussa käydään myös läpi sitä, millainen Suomen korkeakoulutuskenttä on hakijan näkökulmasta. Toisessa teorialuvussa käsitellään koulutusvalinnan tekemistä, sekä identiteetin ja kehystekijöiden vaikutuksia koulutusvalintaan. Toisessa teorialuvussa avataan myös opinto-ohjauksen merkitys koulutusvalinnalle sekä kerrotaan erilaisista ohjauksen teoreettisista suuntauksista. Luvussa viimeisenä käydään läpi haasteita, joita saattaa ilmetä valintaprosessin aikana. Molemmissa teoriaosuuksissa on hyödynnetty sekä kirjallisia että elektronisia lähteitä. Teorialähteet ovat pääsääntöisesti tutkimuksia ja selvityksiä koulutus-, ura- ja ammatinvalintaan liittyen. Lisäksi tutkimusta varten käytiin haastattelemassa Haaga-Helian viestintäpäällikköä Ari Nevalaista.

Neljännessä luvussa avataan tarkemmin tutkimusmenetelmää ja kyselylomakkeen rakennetta. Tässä luvussa myös kerrotaan, miten ja mitä ohjelmia apuna käyttäen tutkimuksen tulokset on analysoitu. Viidennessä luvussa esitetään tutkimuksesta saadut tulokset kysymys ja teema kerrallaan. Tulosten esittämisessä on hyödynnetty mahdollisimman monipuolisesti ja visuaalisesti erilaista tilastografiikkaa. Tulosten jälkeen kuudennessa luvussa on koostettuna tutkimuksen johtopäätökset, ja viimeisessä luvussa arvioidaan tulosten luotettavuutta ja opinnäytetyöprosessia.

2 Koulut kilpailevat hakijoista

Korkeakoulutus Suomessa on laajentunut 1960-luvulta lähtien. Korkeakouluihin on monia reittejä, ja tarjolla on muun muassa erilaisia uudelleen koulutuksia, erikoistumiskoulutuksia, korkeakoulujen täydennyskoulutuksia sekä avoimen ammattikorkeakoulun tai yliopiston koulutuksia. (Murtonen, Tynjälä & Välimaa 2004, 5-6.) Tässä luvussa käsitellään yleisesti korkeakoulutusta tuomalla esiin ammattikorkeakoulujen syntymisen myötä tullut muutos Suomen korkeakoulujärjestelmässä. Lisäksi luvussa kuvaillaan ammattikorkeakoulujen välistä kilpailua ja yhteistyötä, sekä korkeakoulutuskenttää hakijan näkökulmasta.

2.1 Korkeakoulutus Suomessa

Suomen korkeakoulujärjestelmä on kaksisektorinen; 1990-luvulla yliopistojen rinnalle muodostettiin ammattikorkeakoulut, jotka ovat olleet osana korkeakoulujärjestelmää jo lähes 30 vuoden ajan. (Vuorinen & Valkonen, 13). Yliopistokoulutus kehittää tieteellistä ajattelua ja valmiutta uuden tiedon tuottamiseen. Opetus yliopistoissa on pääosin teoreettista. Ammattikorkeakoulutuksen tarkoituksena puolestaan on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimusten pohjalta tarpeelliset tiedolliset ja taidolliset valmiudet toimia ammatillisissa asiantuntijatehtävissä. Opinnot ammattikorkeakouluissa ovat teoriaosuuksien ohella käytännönläheisiä, ja opetuksessa painottuu käytännön ammattitaito. (Heikkinen ym. 2010, 182; Lerkkanen 2002, 15.)

Ensimmäiset ammattikorkeakoulut aloittivat vuonna 1991 väliaikaisina kokeiluina opetusministeriön alaisina, ja vuonna 1996 ammattikorkeakouluille myönnettiin ensimmäiset vaikiintuneet luvat. Koulut toimivat pitkään opetusministeriön alaisuudessa, mutta vuonna 2003 myönnettiin oikeus koulujen sisäiseen itsehallintoon. (Yhansokan, 2019.) Ammattikorkeakoulujen perustamisen syy liittyy koulutusjärjestelmän toiminnassa havaittuihin ongelmiin, jotka näkyivät muun muassa ylioppilassumaksi kutsuttuna ilmiönä; 1980-luvulla ylioppilastutkinnon suorittaneiden määrä kasvoi niin paljon, että vain noin kolmasosalle ylioppilaista riitti jatko-opiskelupaikkoja yliopistoissa. Myös moninkertaiset kouluttautumiset ja pitkät opiskeluajat olivat tuolloin yleisiä. Ammattikorkeakoulujen toivottiin tarjoavan ammatillista korkeakoulutusväylää, joka olisi riittävän houkutteleva purkamaan ylioppilassumaa sekä helpottamaan opiskelijoiden sijoittumista jatko-opintoihin ilman pitkiä odotusajkoja. (Vuorinen & Valkonen 2003, 13; Vuorinen & Valkonen 2000, 9.)

Ammattikorkeakoulujen perustamisen lähtökohtana olivat myös työelämän kehitysnäkymät ja koulutus- ja osaamistason kohottaminen, sekä koulutuksen laadun nostattaminen ajanmukaisten vaatimusten tasolle. Lisäksi ammattikorkeakoulutuksen myötä haluttiin

nostaa toisen asteen ammatillisen koulutuksen arvostusta. Nyt myös ammatillisen koulutuksen kautta on hyvät mahdollisuudet edetä korkea-asteen opintoihin. (Vuorinen & Valkonen 2000, 9-10.)

Ammattikorkeakouluissa voi suorittaa ammattikorkeakoulututkintoon sekä ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtavia koulutuksia. Ammattikorkeakoulut järjestävät myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta avoimena korkeakouluopetuksena sekä täydennyskoulutusta. Ammattikorkeakoulututkintojen suorittamisen kesto vaihtelee koulutusohjelmittain. Pääsääntöisesti tutkinnon suorittaminen kestää 3,5 - 4,5 vuotta. Ylempään ammattikorkeakoulutukseen pyrkiminen edellyttää ammattikorkeakoulututkintoa tai muuta soveltuvaa tutkintoa, sekä vähintään kolmen vuoden työssäoloa aikaisemman tutkinnon suorittamisen jälkeen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Suomen koulutusjärjestelmä.)

Yliopistojen tutkintorakenne on kaksiportainen, eli myös niissä on mahdollista suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja. Useimmiten opiskelijat käyvät ensin alemman korkeakoulututkinnon, joka on laajuudeltaan 180 opintopistettä, ja sen jälkeen jatkavat ylempään korkeakoulututkintoon johtaviin syventäviin opintoihin. Pääsääntöisesti ylempi korkeakoulututkinto yliopistoissa on 120 opintopistettä, ja sen voi suorittaa noin kahdessa vuodessa. Alemman yliopistokoulutuksen suorittamiseen menee noin kolme vuotta. Yliopistoissa voi osallistua myös erikoistumiskoulutuksiin, tutkintojen osia sisältäviin koulutuksiin avoimena opetuksena tai muutoin erillisinä opintoina sekä täydennyskoulutuksiin. (Opetushallitus, Yliopistot; Opetus- ja kulttuuriministeriö, Korkeakoulutus.)

Suomessa ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutusalat on järjestetty kansainvälisen ISCED (International Standard Classification of Education) -luokituksen mukaan. ISCED on Unescon kehittämä koulutusluokitus, joka mahdollistaa koulutustilastojen ja indikaattorien helpon vertailun eri maiden välillä yhdenmukaisten ja kansainvälisesti hyväksytyjen määritelmien perusteella. Luokitusta käytetään muun muassa Unescon, Eurostatin ja OECD:n kansainvälisissä tilastoissa ja indikaattoreissa verrattaessa koulutusta eri maissa. (Opintopolku, Korkeakoulujen uudet koulutusalat; Tilastokeskus, Luokituksen kuvaus.)

ISCED-luokituksen mukaan koulutusalat ammattikorkeakouluissa ovat seuraavanlaiset: humanistinen ala, kasvatusala, kauppa ja hallinto, maa- ja metsätalous, palvelualat, sosiaaliala, taiteet ja kulttuuri, tekniikka, teollisuus ja rakentaminen, terveys ja hyvinvointi sekä tietojenkäsittely, tieto- ja viestintätekniikka (ICT) ja kirjasto- ja tietopalvelut. (Opintopolku, Mitä AMK:ssa voi opiskella?). Korkeakoulut vastaavat itse koulutusohjelmiensa sisällöistä

ja laadusta, ja niillä on vapaus päättää itsenäisesti koulutustensa opetussuunnitelmista. Eri korkeakouluilla voi olla samannimisiä koulutusohjelmia, mutta opetuksen vapauden vuoksi sisällöissä voi olla eroja esimerkiksi suuntautumisvaihtoehtojen kohdalla. Opetus- ja kulttuuriministeriö on kuitenkin ennakkoinnin pohjalta asettanut korkeakoulutuksille määrällisiä tavoitteita, ja ministeriö myös tukee koulutuksien kehittämistä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Korkeakoulutus; Opintopolku, Korkeakoulujen uudet koulutusalat.)

2.2 Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Haaga-Helia on liike-elämän ja palveluelinkeinojen asiantuntijoita kouluttava yksityinen ammattikorkeakoulu. Se on yksi Suomen suurimmista ammattikorkeakouluista, jossa opiskelijoita on noin 10 700 ja henkilöstöä noin 640. Haaga-Helia toimii viidellä eri kampuksella Helsingissä, Porvoossa ja Vierumäellä. Helsingissä kampukset ovat Malmilla, Pasilassa ja Haagassa. Porvoossa ja Vierumäellä on yhdet kampukset. (Haaga-Helia, Yleistä Haaga-Heliasta; Haaga-Helia, Kampukset.)

Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa järjestetään opintoja kaupan ja hallinnon alalla (tradenomi), palvelualalla (restonomi, liikunnanohjaaja), tietojenkäsittely, tieto- ja viestintätekniikan alalla (tietojenkäsittelyn tradenomi) sekä taiteiden ja kulttuurin alalla (medianomi). Oppilaitoksessa on tarjolla yhteensä 20 ammattikorkeakoulututkintoa, joista 12 on suomenkielisiä koulutuksia ja 8 englanninkielisiä. Lisäksi Haaga-Heliassa on mahdollisuus suorittaa ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja, joista viisi on suomenkielisiä ja kolme englanninkielisiä. (Haaga-Helia, AMK-tutkinnot; Opintopolku, Mitä AMK:ssa voi opiskella?)

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu perustettiin vuonna 2007, kun Haaga Instituutti ja Helsingin liikelatouden ammattikorkeakoulu yhdistivät toimintansa. Haaga-Heliassa on aina vahvasti painottunut yritysten ja työelämän tarpeet, tarve erikoistuneempaan liiketoiminnan ja yritystoiminnan osaamiseen sekä käytännönläheisyys ja halu olla edelläkävijä. (Haaga-Helia, Haaga-Helian juuret.) Toiminnassa panostetaan myös yhteistyöhön, innovatiivisuuteen ja kansainvälisyyteen. (Haaga-Helia, Haaga-Helia avaa ovet työelämään).

Haaga-Helian toimintaa johtaa hallitus, jonka puheenjohtaja on Marja-Leena Tuomola. Rehtorina ja toimitusjohtajana toimii Teemu Kokko, joka yhtiön hallituksen alaisena johtaa koko Haaga-Helian toimintaa ja sen kehittämistä. Rehtori myös vastaa yhtiön taloudesta ja ratkaisee ammattikorkeakoulun sisäistä hallintoa koskevia asioita, mikäli laissa, asetuksessa tai johtosäännössä ei toisin määrätä. (Haaga-Helia, Organisaatio; Haaga-Helia, Rehtorit.)

2.3 Ammattikorkeakoulujen välinen kilpailu ja yhteistyö

Suomessa ammattikorkeakoulujen välillä kilpailu on niin sanotusti lievemällä tasolla suhteutettuna esimerkiksi johonkin tuotteeseen tai maksulliseen palveluun. Muissa maissa – kuten esimerkiksi Englannissa – kilpailu on huomattavasti kovempaa, koska siellä koulutus maksaa useita tuhansia puntia vuodessa. Opiskelijoilta veloitetaan lukuvuosimaksut, joilla koulut rahoittavat toimintansa, mutta Suomessa asia on toisin. Vaikka Suomen korkeakoulut ei niin sanotusti hampaat irvessä kilpaile keskenään, niin erilaisten tilastojen sekä eri oppilaitosten menestyksen tarkkailu on kuitenkin oleellista. (Nevalainen 2019.)

Eniten kilpailu tai niin sanottu tarkkailu näkyy pääkaupunkiseudun suurimpien ammattikorkeakoulujen välillä. Koulutusohjelmat ovat kuitenkin näissä kouluissa kovin erilaiset, joten oppilaitoksen valitseminen riippuu pitkälti hakijan kiinnostuksen kohteista. Haaga-Helian tai Laurean ja Metropolia ammattikorkean koulutusalojen välillä on myös se ero, että Metropolia valmistetaan suurimmaksi osaksi johonkin tiettyyn ammattiin – kuten sairaanhoitajaksi – kun taas Haaga-Heliasta ja Laureasta valmistuneilla urakenttä on huomattavasti laajempi. Mainittakoon esimerkiksi Haaga-Helia ammattikorkeakoulun johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelma, josta valmistuneilla voi tutkitusti olla jopa useita satoja eri titteleitä. (Nevalainen 2019.)

Tärkeää ammattikorkeakoulujen hakijoiden haalimiseen on erilaisten hakijatyyppien profilointi. On tärkeää tiedostaa, minkälaiset asiat tietyissä koulutusohjelmissä kiinnostaa hakijoita, ja minkälaiset persoonat kyseisiin koulutuksiin hakeutuu. Esimerkiksi johdon assistenttityön ja kielten koulutuksessa etenkin mahdollisuus kielten opiskeluun voi olla monelle syy hakea kyseiselle alalle. (Nevalainen 2019.)

Ammattikorkeakoulujen mainonnassa voidaan huomata, että oppilaitokset pysyvät sillä saralla omilla alueillaan. Suomessa ammattikorkeakoulut ovat keskittyneet tietyille alueille, ja se näkyy myös niiden mainonnassa. Pääkaupunkiseudun ammattikorkeakoulujen mainonta ei ulotu Etelä-Suomesta katsottuna kovinkaan pitkälle Lahdesta pohjoisempaan, eikä pohjoisempaan sijaitsevien korkeakoulujen mainontaa näy eteläisemmässä Suomessa. Pienemmiltä paikkakunnilta muuttaa nuoria yhä enenevässä määrin suurempiin kaupunkeihin, joten suosittujen koulujen mainonta pienemmällä paikkakunnilla saattaisi kiihdyttää asukaslukujen laskua entisestään. (Nevalainen 2019.)

Ammattikorkeakoulut tekevät myös yhteistyötä. Esimerkiksi 3AMK -yhteistyö on Haaga-Helian, Metropolian ja Laurean välinen liittouma, joka avaa joustavat opintopolut ja mah-

dollisuuden rakentaa osaamiskeskeinen tutkinto kolmen koulun laajasta koulutustarjonnasta. Yhteistyön tavoitteena on mahdollistaa opintojen nopeuttaminen ja helppo siirtyminen koulutussektorien välillä. Liittouman rehtoreiden mukaan yhteistyö vahvistaa entisestään tunnustettua, vaikuttavaa ja tuloksekasta ammattikorkeakoulutusta. (Haaga-Helia 2016.)

2.4 Koulutuskenttä hakijan näkökulmasta

Koulutusjärjestelmä voidaan nähdä eri koulutusalojen ja -tasojen kenttänä. Opiskelumahdollisuuksia on monipuolisesti, mutta koulutusjärjestelmä saatetaan joskus kokea tutkinto-, linja- ja oppilaitosviidakoksi, joista itselle parhaimman vaihtoehdon etsiminen voi olla haastavaa. Kaiken kaikkiaan on kuitenkin hyvä asia, että Suomen koulutusjärjestelmässä on runsaasti mahdollisuuksia opiskella eri aloja iästä riippumatta. Myös aikaisemmin tehdyt mahdolliset väärät valinnat ovat korjattavissa. Esimerkiksi aikuislukiossa voi korvata puuttuvia peruskoulu- tai lukio-opintoja. Myös ammatillinen peruskoulututkinto antaa lukion tavoin jatko-opintokelpoisuuden kaikille ammattikorkeakoululinjoille. Täten Suomen koulutusjärjestelmä mahdollistaa periaatteessa kenen tahansa opiskelun niin pitkälle kuin tahtoa ja edellytyksiä riittää. (Mulari 2013, 21-22.)

Suomessa on tällä hetkellä yhteensä 25 ammattikorkeakoulua, joista 23 ovat opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla toimivia osakeyhtiömuotoisia ammattikorkeakouluja. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalaisten koulujen lisäksi Ahvenanmaalla toimii Högskolan på Åland ja sisäministeriön alaisuudessa Poliisiammattikorkeakoulu (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Ammattikorkeakoulut Suomessa.) Yliopistoja Suomessa on yhteensä 14, joista 13 toimii opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla. Maanpuolustuskorkeakoulu toimii puolustushallinnon alaisuudessa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Yliopistot Suomessa.)

Ammattikorkeakouluihin ja yliopistoihin haetaan yhteishaussa yhdellä hakulomakkeella. Yhteishaut järjestetään vuosittain syys-lokakuussa sekä tammikuussa ja helmi-maaliskuussa. Suurimpaan osaan koulutuksista on mahdollista hakea vain keväällä, mutta syksyllä koulutusvaihtoehtoja on tarjolla huomattavasti vähemmän. Yhteishaussa voi hakea yhteensä kuuteen eri koulutukseen, jotka voivat olla sekä ammattikorkeakoulutuksia että yliopistokoulutuksia. Vaihtoehdot priorisoidaan hakulomakkeelle, eli asetetaan mieluisuusjärjestykseen. (Opintopolku, Korkeakoulujen yhteishaku.)

Jatko-opiskelujen pohtiminen on perinteisesti tullut ajankohtaiseksi suurin piirtein toisen asteen viimeisenä vuonna. Nykyään ollaan kuitenkin siirtymässä yhä enemmän siihen,

että jatko-opintojen suunnittelu alkaa jo toisen asteen alussa tai jopa sitäkin aikaisemmin. Tarkoituksena on helpottaa opintojen viitoittamista oikeaan suuntaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa. Esimerkiksi sairaanhoitajaksi pyrkivän kannattaa lukiossa valita tarvittavasti kemian ja terveystiedon kursseja. (Nevalainen 2019.)

Taloustutkimuksen teettämässä Korkeakoulujen imago 2018 -raportissa on selvitetty Suomalaisen 17-29 -vuotiaiden nuorten mielikuvia ammattikorkeakouluista. Tuloksista käy ilmi muun muassa nuorten tärkeimpinä pitämiä tietoja koulutukseen ja opiskeluun liittyen, tärkeimpiä perusteita tietyn koulutuksen valitsemiselle ja tunnetuimmat ja kiinnostavimmat ammattikorkeakoulut heidän keskuudessaan. Tulosten perusteella kolme tärkeintä koulutukseen ja opiskeluun liittyvää tietoa ovat tieto koulutusaloista ja pääsyvaatimuksista sekä hakemiseen liittyvät ohjeet. Myös tieto oppilaitoksista valmistuneiden työllistymisestä koetaan tärkeänä. Kolme tärkeintä motiivia tiettyyn koulutuspaikkaan hakeutumiseen ovat koulutusalan kiinnostavuus, tasokas opetus ja houkutteleva sijaintipaikkakunta. Yli puolet vastaajista kokivat tärkeiksi tekijöiksi myös tutkinnon arvostuksen työmarkkinoilla sekä opiskelupaikan hyvän maineen. (Korkeakoulujen imago 2018, 10-23.)

Korkeakoulujen imago 2018 -raportin mukaan nuorten keskuudessa kolme tunnetuinta ammattikorkeakoulua ovat Haaga-Helia ammattikorkeakoulu, poliisiammattikorkeakoulu ja Metropolia ammattikorkeakoulu. Neljänneksi sijoittui Diakonia-ammattikorkeakoulu, ja viidenneksi Laurea-ammattikorkeakoulu. Kiinnostavimmiksi ammattikorkeakouluiksi puolestaan koetaan Tampereen, Haaga-Helia ja Metropolia ammattikorkeakoulu. Kaikista korkeakoulujen koulutusaloista kiinnostavimpia nuorten keskuudessa ovat teknilliset tieteet (yliopisto), kauppatieteet (yliopisto), valtio-, yhteiskunta- ja hallintotiede sekä humanistinen ala ja teologia. Sosiaali-, terveys- ja hyvinvointiala on listalla neljäntenä. (Korkeakoulujen imago 2018, 18, 26-31.)

3 Jatko-opiskelupaikan valinta

Ihminen tekee päivittäin erilaisia valintoja, ja useat elämän tapahtumat ovatkin seurauksia tehdyistä valinnoista. Myös onnellisuus ja menestyminen ovat kiinni omista valinnoista. Joskus valitseminen ja päätöksenteko pakottavat menemään mukavuusalueen ulkopuolelle, mutta valintoja on silti tehtävä päästäkseen elämässä johonkin suuntaan. Valintaan liittyy myös uhraus – kun valitaan yksi, joudutaan hylkäämään toinen. (Hakanen 2017.)

Koulutukseen liittyvät valinnat ovat elämän tärkeimpiä valintoja, joita moni pohtii jopa useampaan kertaan. Ihminen joutuu jo nuoruusiässä valitsemaan useiden vaihtoehtojen väliltä: Lukioon vai ammattikouluun? Mille alalle? Mitä kieliä opiskella? Mihin jatko-opiskelemaan toisen asteen jälkeen? Koulutuksella saavutetaan pätevyys ammattiin, joten koulutusta ja opiskelupaikkaa valitessa tulee myös pohtia, millaista työtä haluaa tehdä tulevaisuudessa. Tällaiset päätökset ovat aina haastavia, koska ne ovat tavallaan myös valintoja vaihtoehtoisten tulevaisuuksien välillä. (Mulari 2013, 13-15.)

Jokapäiväisiin valintoihimme vaikuttaa lukuisat yksittäiset tekijät. Tässä luvussa perehdytään nimenomaan opiskelupaikan valintaan vaikuttaviin tekijöihin hakijan oman identiteetin sekä ulkoisten muuttujien kautta.

3.1 Valinnan tekeminen

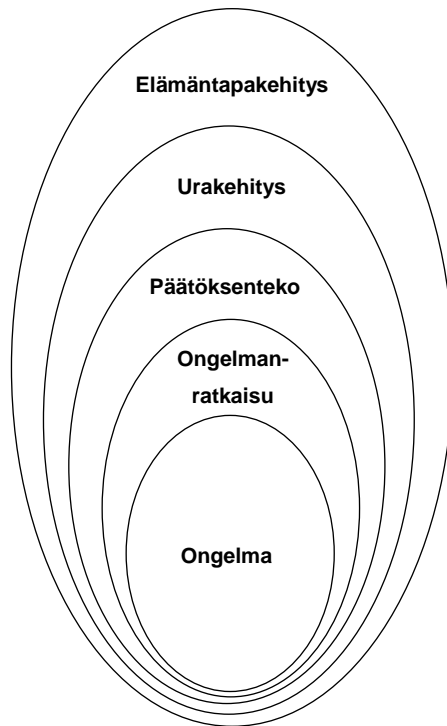
Koulutuksen valintaa ohjaavat ja rajaavat monet yhteiskunnalliset ohjausjärjestelmät. Hakijalla saattaa olla selkeä kuva omista päämääristään ja mielenkiinnoistaan koulutukseen liittyen, mutta useimmiten valinnan tekeminen ei ole mahdollista ainoastaan niistä käsin. Yksilö voi tiedostaa halunsa ja mahdollisuutensa, mutta ohjausjärjestelmä on se, mikä muotoilee kriteerit. (Niemi-Väkeväinen 1998, Vuorisen & Valkosen 2003, 31 mukaan.)

Koulutus- ja uravalinnat muistuttavat nykypäivänä pikemminkin strategista ja taktista peliä koulutussäädösten keskellä. (Lerikkanen 2002, 37).

Lerikkanen (2002) käsittelee koulutus- ja uravalintaa ongelmana, johon haetaan ratkaisua. Hän tarkastelee aihetta useasta teoreettisesta näkökulmasta ja suuntauksesta. Tähän tutkimukseen on tuotu esille kognitiivinen näkökulma, jossa painotetaan yksilön ajatusten, tiedon käsittelyn ja oppimisprosessin yhteyttä koulutus- ja uravalintaan. (Lerikkanen 2002, 20).

Lerikkanen (2002) esittää tutkimuksessaan kognitiivisen informaation prosessoinnin mallin (CIP, Cognitive Information Processing), jonka kehittäessä on ollut kolme tavoitetta.

Aluksi on pyritty mallintamaan koulutus- ja uravalintaan liittyvää päätöksentekoa ja ongelmanratkaisua. Seuraavaksi on tavoiteltu CIP-mallin hyödyntämistä päätöksenteko- ja ongelmanratkaisutaitojen oppimisessa ja itseohjautuvuuden kehittämisessä. Mallin viimeisimpänä tavoitteena on integroida eri uravalintateorioita. (Lerikkanen 2002, 22.)

Kuvio 1. CIP-mallin keskeiset käsitteet (Lerikkanen 2002, 23)

Yllä olevan CIP-mallia esittävän kuvion sisimmän kehän muodostaa koulutus- ja uravalinnan ongelma, joka määrittää henkilön nykyisen tilanteen ja hänen koulutuksellisen tavoitetilanteensa välillä vallitsevaksi eroksi. Seuraavan kehän täydentää ongelmanratkaisuksi määritelty ajattelu, joka vaatii ongelman tunnistamista ja sen syiden analysointia, ratkaisujen etsintää ja sopivimman toimintavaihtoehdon valintaa. Ongelmanratkaisun tavoitteena on siis selvittää esteet ratkaisun saavuttamiselta. Sen määritelmät pitävät usein myös sisällään ajatuksen, että henkilö tunnistaa oman lähtöasemansa ja pystyy hahmottamaan tavoitteensa. (Lerikkanen 2002, 22-23.)

Koulutus- ja uravalinnan ongelmienratkaisu ei kuitenkaan ole niin yksinkertaista, kuin yllä on mainittu. Ongelmiin ei ole ainoastaan yhtä oikeaa ratkaisua, sillä valinnan tekijä ei välttämättä tiedä, mitkä ovat parhaan ratkaisun kriteerit. Niihin saattaa liittyä myös henkilön sisäisiä, tai hänen läheistensä asettamia ulkoisia vaatimuksia. Koulutus- ja uravalintaan liittyvillä ratkaisuilla on merkittäviä seurauksia ihmisen elämälle, minkä vuoksi valinta luo

usein epävarmuuden lopputuloksesta. Saavutettu lopputulos voi saada aikaan myös uusia ongelmia. (Lerikkanen 2002, 24.)

CIP-mallissa päätöksenteko tarkoittaa valitun ratkaisun siirtämistä käytäntöön. Valitun ratkaisun konkretisoitumiseksi on ongelmanratkaisusta siirryttävä toimenpiteisiin, joiden käytäntöön saattamiselle tarvitaan suunnitelma. Laaditun suunnitelman loppuun saattamiseksi vaaditaan päätöksentekijältä riskinsietokykyä ja sitoutuneisuutta. Päätöksenteon tavoitteeksi on määritelty valinnan tekeminen vaihtoehtojen tai ennalta mahdolliseksi arvioidujen asioiden joukosta. (Lerikkanen 2002, 24.)

Ihmisen koulutus- ja uravalinnat riippuvat myös elämäntilanteesta tai olosuhteista, jotka ovat CIP-mallia kuvaavassa kuviossa esitetty urakehitys- ja elämäntapakehitys-käsitteillä. Tässä yhteydessä urakehitys tarkoittaa koulutusta ja uraa koskevaa, toisistaan riippuvien päätösten sarjaa, jotka edistävät tai ohjaavat henkilön suhdetta koulutukseen ja työelämään. Elämäntavan kehitys puolestaan tarkoittaa, että koulutus- ja uravalintaan liittyvät päätökset ovat sidoksissa henkilön elämään ja kehitykseen. Näin ollen koulutus- ja uravalinta on yhteydessä esimerkiksi ihmissuhteisiin ja harrastuksiin. (Lerikkanen 2002, 24.)

3.2 Identiteetti koulutus- ja uravalinnan suunnannäyttäjänä

Identiteetti on käsitteenä monimerkityksinen. Sillä voidaan viitata käyttöyhteydestä riippuen henkilön minäkuvaan, itsetuntoon tai persoonallisuuteen. Identiteetin voidaan usein sanoa muodostuvan esimerkiksi yksilön sukupuolen, kulttuurin ja uskonnon kautta, mutta myös työllä ja koulutuksella on keskeinen rooli identiteetin rakentumisessa. (Viljanen 2018.) Mularin (2013, 120) mukaan henkilön ammatti-identiteetti on muodostunut, kun hän kokee omaavansa riittävästi ammatin vaatimia taitoja, ja on tietoinen sekä omasta osaaamisestaan että rajoitteistaan.

Aikaisempien tutkimusten mukaan identiteetillä on vaikutus ihmisen koulutusvalintoihin. Omat kiinnostukset, kyvyt, taidot ja arvot ovat yksilön identiteetin aikaansaamia tekijöitä, jotka ohjaavat koulutusvalintaa. Juuri tällaiset ihmisestä itsestään ja tämän persoonastaan lähtöisin olevat tekijät koetaan tärkeimmiksi koulutus- ja uravalintojen kannalta. Ihminen hakeutuu sellaiseen ammattiympäristöön, jonka kokee omalle persoonallisuudelleen sopivimmaksi. (Mulari 2013, 117; Lerikkanen 2002, 20, 24; Heikkinen ym. 2012, 51-52.)

Koulutusidentiteetti eli käsitys itsestä oppijana on siis yksi merkittävä koulutusvalintojen suuntaaja. Koulutukseen hakeutuminen ei tapahdu koulutusjärjestelmäkuvan ja identiteetin vuorovaikutuksena, vaan yksilön itsensä luomien mielikuvien perusteella. (Houtsonen

2000, Lerkkasen 2002, 37 mukaan). Tällöin henkilön mahdolliset sisäiset haasteet ja ulkoiset pakot ohjaavat koulutusvalintaa, mutta käsitys omista ominaisuuksista ja ulkoisista vaatimuksista saattavat myös kohdistua valintaa ohjaaviksi kielloiksi, esteiksi ja rajoituksiksi. (Lerkkanen 2002, 38).

Koulutuksen ja identiteetin suhde voidaan elinikäisen oppimisen näkökulmasta ymmärtää jatkuvana vuorovaikutteisena prosessina. Siinä ihmisen identiteetti ohjaa koulutusresursseja, ja koulutus taas muodostaa tietynlaisen identiteetin, joka ohjaa tulevaisuuden oppimista ja koulutukseen liittyviä valintoja. (Houtsonen 2000, 242.) Houtsosen (2000, 242) mukaan ihmisen tullessa tietoisemmaksi itsestään ja elämästään hän tulee myös tietoisemmaksi käytettävissään olevista resursseista, kuten koulutuksesta, joilla hän voi rakentaa elämänsä ja identiteettiään.

Lerkkanen esittää kognitiivisen informaation prosessoinnin mallin kautta myös kolme komponenttia, jotka ovat sisäinen puhe, itsetietoisuus ja kontrolli. Sisäinen puhe ohjaa mielikuvia; kun sisäisellä puheella sanotaan jokin asia, luo se mielessä asiaa vastaavan mielikuvan. Sisäiseen puheeseen liittyy negatiivinen ja positiivinen puoli. Negatiivisen puheen on todettu liittyvän päättämättömyyteen, ja sen sijaan positiivinen puhe on yhteydessä tehokkaaseen tiedonhankintaan, valinnan realistisuuteen ja valintaan paneutumiseen. Itsetietoisuudella tarkoitetaan tietoisuutta itsestä kognitiivisena olentona. Se sisältää tietoisuuden ajatusten, tunteiden ja käyttäytymisen vuorovaikutuksesta valinnassa. Itsetietoisuuteen liittyy myös tietoisuus siitä, että sisäinen puhe ja läheisten ihmisten näkemykset ovat yhteydessä valintaan. Kontrolli puolestaan valvoo, ohjaa ja integroi informaation prosessointia. Se auttaa henkilöä pitämään kiinni ongelmanratkaisu- ja päätöksentekoprosessista, sekä kertoo, milloin prosessiin tulee hankkia tukea. (Lerkkanen 2002, 27-28.)

Arvot vaikuttavat yksilön maailmankatsomukseen ja tulevaisuuden tavoitteiden asettamiseen. Arvot ohjaavat myös uravalintaa, sillä oletettavasti jokainen ihminen haluaisi olla ammatissa, jossa voisi tehdä arvokkaaksi kokemiaan asioita. Ihminen tekee valintoja arvojen ohjaamana myös sitä tiedostamattaan. Mulari (2013) mukailen arvot ovat toimintaamme ohjaavia, suhteellisen pysyviä ja toivottavia asioita, tai käsityksiä käyttäytymisestä. Arvot määrittelevät sen, mitä ihminen pitää kaikkein tärkeimpänä, ja se mitä ihminen arvostaa, myös motivoi häntä. Vastaavasti hämärtynyt ja selkiintymätön arvotausta voi tuoda epävarmuutta uravalintaan, jolloin tehty ratkaisu ei välttämättä ole yksilön kannalta onnistunein. (Heikkinen ym. 2012, 54; Mulari 2013, 44.)

Jokaisella ihmisellä on oma merkityksensä työlle ja siihen asennoitumiselle. Monille työ ei ole pelkästään keino hankkia toimeentuloa, vaan sillä on vaikutus myös muilla elämän osa-

alueilla. Ihminen voi tuntea itsensä arvokkaaksi ja hyödylliseksi kyetessään tehdä työtä, ja työstä saadut tulokset voivat vaikuttaa ihmisen saamaan arvostukseen. Usein ihminen pyrkii työllä tyydyttämään perustarpeitaan, joita ovat esimerkiksi turvallisuus, arvostus, hyvien ihmissuhteiden solmiminen ja itsensä toteuttaminen. Abraham Maslow on esittänyt tarvehierarkiamallin kuvastamaan ihmisen perustarpeita. Tarvehierarkia voidaan ajatella pyramidina, jossa alhaalta ylöspäin katsottuna on viisi tasoa: Fysiologiset (esim. nälkä ja jano), turvallisuuden, sosiaaliset, arvostuksen sekä itsensä toteuttamisen tarpeet. Hierarkialla tarkoitetaan sitä, että kun ihminen on osaltaan tyydyttänyt alimman tason fysiologiset tarpeet, ilmenee taas uusi tarve, jota ihminen lähtee tavoittelemaan. Alemman tason tarve täytyy siis olla tyydytetty ennen kuin voidaan siirtyä seuraavalle tasolle. (Heikkinen ym. 2012, 54; Maslow 1970, 15-22; McLeod 2018.)

3.3 Kehystekijöiden vaikutukset

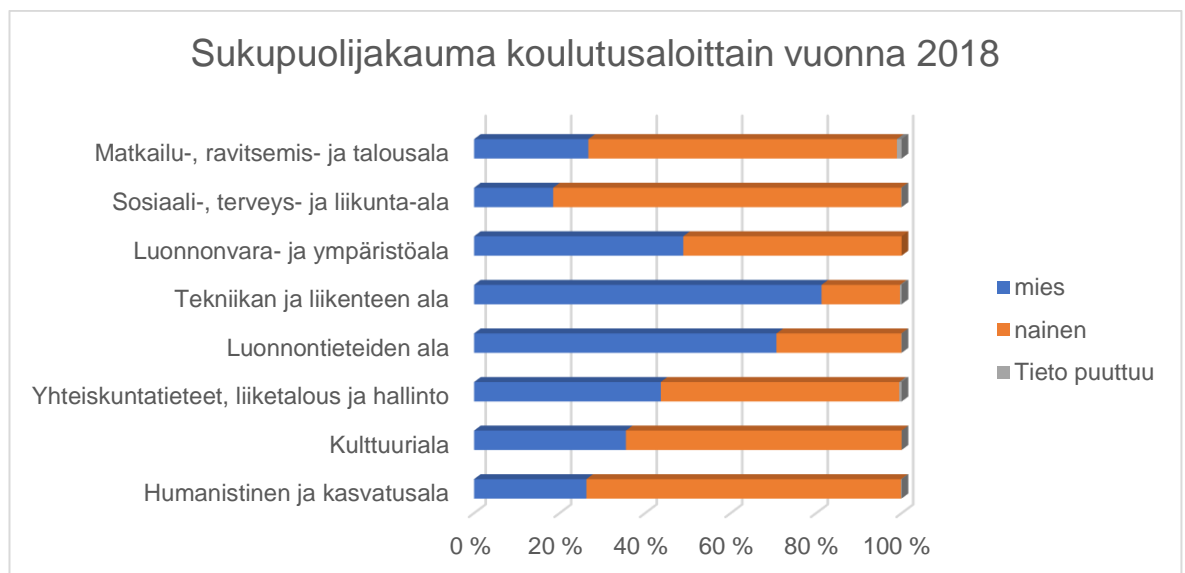
Lähiympäristöstä tulevat vaikutukset ohjaavat ihmisen valintoja usein sitä itse tiedostamatta. Ystävät, lähiympäristön koulutus- ja ammattirakenne sekä koulutus- ja työmahdollisuudet lähiseudulla ovat vaikuttavia tekijöitä koulutusvalinnan taustalla. Aikaisempien tutkimusten mukaan koulutusvalintaa ohjaavat myös erilaiset taustamuuttujat, joita voidaan kutsua opiskelupaikan valintaan vaikuttaviksi kehystekijöiksi. Tällaisia taustamuuttujia ovat esimerkiksi sukupuoli, ikä, koulutustausta ja vanhempien sosioekonominen asema. (Heikkinen ym. 2012, 51-52; Mehtäläinen 2001, 133.)

Yllä mainittujen kehystekijöiden vaikutus koulutuksen valinnassa näyttää kuitenkin olevan heikkenemässä. Valinta riippuu paljon siitä, mikä on ihmisen henkilökohtainen opiskelun tavoite, mistä mielenkiinto tai suuntaus alanvalintaan on tullut, kokeeko omaavansa lukupäätä ja millaiselle alalle aikoo. Vanhempien koulutuksen ja sosioekonomisen aseman vaikutus hakijan koulutusvalintaan näkyy tavoitteellisuudessa. Sillä tarkoitetaan, että mitä korkeampi koulutustaso vanhemmalla on, sitä korkeampi jatko-koulutustaso hakijalla on mielessä. (Mehtäläinen 2001, 133.) Professori Osmo Kivisen mukaan koulutus ei varsinaisesti periydy vanhemmalta lapselle, mutta usein vanhemman ammatti viitoittaa lapsen koulutietä. Koulutuksen tai ammatin jatkuvuus saattaa näkyä muun muassa lääkärin, opettajan, muusikon ja muiden taiteilijoiden ammateissa. (Helsingin uutiset 2013.)

Aikaisempien tutkimusten mukaan sukupuolella ei ole suurta vaikutusta itse ammattikorkeakouluun hakeutumiseen, mutta sukupuolijakauma on ollut epätasainen tiettyjen koulutusalojen välillä. Kevään 1997 yhteishaussa kaikista ammattikorkeakouluun hakeneista 57% on ollut naisia. Alakohtaisesti tarkasteltuna suurimmat erot on ollut sosiaali- ja terveysalalla, jonne ensisijaisesti hakeneista naisia oli 83%, ja tekniikan ja liikenteen alalla,

jonka ensisijaisista hakijoista naisia oli vain 23%. (Lerikkanen 2002, 35; Vuorinen & Valkonen 2000, 25.)

Viimevuosina ammattikorkeakouluihin hakeneiden sukupuolijakauma on ollut vain hieman epätasaisempi. Esimerkiksi vuonna 2018 kaikista ensisijaisista hakijoista naisia oli 60% (n = 67 135) ja miehiä 40% (n = 44 090). Sukupuolijakaumaa koulutusaloittain tarkasteltuna voidaan yllä mainittujen alojen kohdalla yhä huomata epätasaisuutta naisten ja miesten välillä. Tekniikan ja liikenteen ala jatkaa miesvaltaisena, ja sosiaali-, terveys- ja liikunta-ala puolestaan naisvaltaisena. Myös matkailu-, ravitsemis- ja talousala sekä humanistinen ja kasvatustieteiden ala ovat huomattavasti naisvoittoisempia. Luonnontieteiden ala sen sijaan on verrattavissa tekniikan ja liikenteen alaan, koska myös se on melko miesvaltainen. Ammattikorkeakouluihin ensisijaisesti hakeneiden sukupuolijakauma koulutusaloittain on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Sukupuolijakauma koulutusaloittain vuonna 2018 (Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen 2018)

Vuorisen ja Valkosen vuoden 2000 tutkimuksen mukaan vuonna 1997 ammattikorkeakoulun hakijoista suurimmat ikäryhmät ovat olleet 19-21 -vuotiaat. Vuoden 2018 tilastojen mukaan suurimmat ikäluokat ovat 25-29 -vuotiaat ja 30-34 -vuotiaat. Ammattikorkeakouluihin hakeutuminen on siis selvästi viivästynyt, ja tämä on myös huomattu, kun on tarkasteltu väli vuosien suosion kasvua. Väli vuosien venymistä käsitellään tarkemmin luvussa 2.6.

Pohjakoulutuksen näkökulmasta tarkasteltuna ylioppilastutkinnon suorittaneet ovat suurin hakijaryhmä ammattikorkeakouluun hakeutuvista. Ammatillisen perustutkinnon suorittaneet on kuitenkin viime vuosina ollut kasvava ryhmä hakijatilastoissa. Keväällä 1997 ammattikorkeakouluihin hakeneista 72% oli ylioppilaita ja 22% ammatillisen tutkinnon suorittaneita. Vuonna 2018 hakijoista ylioppilastutkinnon suorittaneita oli 45% ja ammatillisen tutkinnon suorittaneita jo 43%, eli eroa näiden ryhmien välillä ei ole enää lähes ollenkaan. Koulutusaloittainkin tarkasteltuna jakauma on ollut melko tasainen, kun taas vuonna 1997 pohjakoulutuksessa oli selviä eroja koulutusalojen kesken. (Vuorinen & Valkonen 2000, 21; Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen 2018.)

3.4 Opintojen ohjaus

Suomen koulutusjärjestelmään on tullut lukuisia rakenteellisia muutoksia vuosien varrella, mikä on lisännyt opinto-ohjauksen merkitystä. 1900-luvulla yliopistojen rinnalle perustettiin ammattikorkeakoulut, mikä laajensi koulutuksellista kenttää entisestään. Uudistusten myötä yhteiskunta on samalla muuttunut jatko-opiskelupaikkaan hakevien kannalta epävarmemmaksi ja ennustamattommaksi. Koulutusvaihtoehtojen runsaus, yksilöllisyyden painottaminen, kilpailu ja epävarmuus opiskelupaikoista saattavat aiheuttaa opiskeluvaihtoihin ja tulevaisuuteen liittyviä haasteita ja ongelmia. Tämä kaikki näkyy ohjaustarpeen kasvuna. (Ahola & Mikkola 2004, 33; Kiiveri & Häkkinen 2014, 235.)

Opinto-ohjauksen tarkoituksena on antaa laaja-alaista ohjausalan asiantuntemusta, joka perustuu yksilön, yhteisön ja ympäristön vuorovaikutuksen tiedostamiseen ja ymmärtämiseen. Ohjauksen tarve painottuu erityisesti niissä elämänvaiheissa, joissa tehdään elämänvalintoja. Ohjausprosessin tarkoituksena on auttaa ohjattavaa pohtimaan omaa miinuttaan ja näkemään tarjolla olevat mahdollisuudet laaja-alaisesti. Opinto-ohjauksen keskeisimpiä tehtäviä ovat opiskelutaitojen kehittäminen, koulutuksen tukeminen, koulutus- ja uravalintojen tekemisessä ohjaaminen sekä hyvinvoinnin edistäminen. (Ahola & Mikkola 2004, 38; Niissilä, Lairio & Puukari 2001, Heinosen 2014, 28-29 mukaan.)

Lerikkanen (2002) on tarkastellut erilaisia suuntauksia koulutus- ja uravalinnan ohjaukseen. Ammatinvalinnan ohjauksen suuntauksia voidaan erotella piirre-faktori-, asiakas-keskeiseksi, psykodynaamiseksi, kehitykselliseksi sekä typologiseksi suuntaukseksi. Piirre-faktori-suuntauksessa tavoitellaan persoonallisuuden piirteiden ja kykyjen yhteensovittamista työelämän vaatimuksiin. Sen vastakohtana ilmenee asiakas-keskeinen suuntaus, jossa painotetaan non-direktiivisyyttä sekä ohjattavan omaa aktiivisuutta, elämäntilannetta ja itsetoteutumista. (Lerikkanen 2002, 19-20.)

Psykodynaamisessa suuntautumisessa paneudutaan ihmisen elämänhistoriaan ja tunne-elämän merkityksiin, ja ohjauksessa tarkastellaan henkilön sisäistä motivaatiota ja valinnan hallintamekanismeja. Psykodynaamisen suuntauksen mukaan ihminen pyrkii kohti ammatteja, joista hän saa mielihyvää. Mieluisaan ammattiin päästäkseen on ensin valittava siihen johtava koulutuspolku. (Lerkkanen 2002, 20.)

Kehityksellisessä suuntauksessa ohjaukseen tuodaan laajempi aikaulottuvuus, eli pelkän elämänhistorian tarkastelun sijaan ollaan kiinnostuneita koko elämänkaaren suunnittelusta. Typologinen suuntaus puolestaan liittyy psykologi John Hollandin yhteensovittamismalliin, jonka ideana on ihmisten ammatillisen suuntautumisen ja ammatillisten ympäristöjen tyypittely. Siinä ihminen luokitellaan persoonallisuustyyppiltään realistiseksi, tutkivaksi, taiteelliseksi, sosiaaliseksi, yrittäväksi, tai sovinnaiseksi. Myös ammattiympäristöt luokitellaan kyseisiin tyyppeihin. Näiden persoonallisuustyyppien ja ammattiympäristöjen vuorovaikutuksesta määräytyy yksilön koulutus- ja uravalinta. (Lerkkanen 2002, 20.)

Suomen lukiolaisten liitto on selvittänyt lukiolaisten kokemuksia jatko-opiskeluun liittyvästä opinto-ohjauksesta tutkimuksessaan *Rakas, kamala opo*. Tutkimuksen avoimissa vastauksissa ilmenee, että opinto-ohjauksen toivottaisiin suuntautuvan työelämälähtöisemmäksi, koska moni kokee jo lukioiässä työnhakuun ja työllistymiseen liittyvät kysymykset ajankohtaisiksi. Osa myös koki, ettei jatko-opiskelumahdollisuuksia käsitellä kaikkialla tasapuolisesti. Usein eri vaihtoehtojen esittely keskittyy niin sanotusti ”eliittialoihin”, eli liiaksi haluttuihin koulutuksiin, tai vain oman maakunnan korkeakoulun opintoalojen tarjontaan. (Suomen lukiolaisten liiton selvitys 2017.)

3.5 Valinnan haasteet

Jatko-opiskelupaikan valinta voi tuntua haastavalta etenkin siitä syystä, että se liittyy vahvasti omaan tulevaisuuteen, kuten tämän luvun alussa on mainittu. Moni myös kokee, että uraan liittyviä valintoja joudutaan tekemään liian nuorena. Lukion loputtua, ja jopa peruskoulun päättöluokalla tulisi tehdä monia valintapäätöksiä, mutta harva osaa sen ikäisenä vielä miettiä elämäänsä vuosikymmeniksi eteenpäin. Päätökset eivät myöskään välttämättä synny suunnitellussa aikataulussa, vaan moni kokee tarvitsevänsä aikalisää, kuten välivuoden lukion tai ammattikoulun jälkeen. (Mulari 2013, 14-18.)

Taloudellinen tiedotustoimisto TAT ylläpitää Kun koulu loppuu -verkkopalvelua, joka tarjoaa nuorille tietoa oman alan löytämisestä, opiskelusta ja töistä. Kun koulu loppuu -kokoaisuuteen kuuluu myös nuorisoon liittyviä tutkimuksia, sekä abiturienteille suunnattu lehti

lukion jälkeisistä vaihtoehdoista. T-Media Oy laatii vuosittain TATin toimeksiannosta nuorten tulevaisuusraportin, jossa ilmenee yläkoululaisten, lukiolaisten ja ammattiin opiskelevien ala- ja koulutusvalintoihin liittyviä tulevaisuudensuunnitelmia. (Kun koulu loppuu, Tutkimukset; TAT, Kun koulu loppuu.)

Vuoden 2018 Nuorten tulevaisuusraportin mukaan väli vuoden suosio on kasvanut vuodesta 2014, jolloin lukiolaisista 20% aikoivat pitää väli vuoden lukion jälkeen. Vuonna 2018 väli vuosien osuus oli jo 30%. (Nuorten tulevaisuusraportti 2018). Suomen lukiolaisten liiton puheenjohtaja Alvar Euron mukaan väli vuoden suosion kasvu voi johtua opiskelijavalintojen uudistuksesta sekä lukiouudistuksesta laajemminkin. (Aamulehti 2018). Opinto- ja alavalinnat aiheuttavat myös epävarmuutta, ja nuorista huokuu epätietoisuus työelämään ja opiskeluun liittyen. Myös asenne työhön on muuttunut siten, että sen ei ajatella olevan tärkein asia elämässä, ja että väli vuoden pitäminen on täysin oikeutettua. (Kun koulu loppuu -tutkimus 2015.)

T-Median tutkimuspäällikkö ja Kun koulu loppuu -tutkimuksen vastaava Reetta Sutisen mukaan yksi väli vuosi voi voimaannuttaa, ja töitä tehdessä nuoren ajatukset omasta suunnasta voi selkiintyä. Kolmen tai neljän väli vuoden pitäminen voi kuitenkin kasvattaa syrjäytymisriskiä, minkä vuoksi yhteiskunnan näkökulmasta tavoitteena on saada nuoret mahdollisimman nopeasti jatkokoulutuksen pariin. (Aamulehti 2018; T-Media, Ihmiset.)

Työelämän jatkuva kehittyminen ja haasteet saattavat luoda epävarmuutta sen arviointiin, mihin omat taidot ja motivaatio riittävät. Nykypäivänä useat työt vaativat enenevässä määrin monipuolisempaa osaamista, ja myös vuosia samalla alalla työskennelleille suositellaan työssä oppimista, sekä erilaisia jatko- ja täydennyskoulutuksia. On siis mietittävä myös sitä, kuinka pitkälle oma opiskelumotivaatio jaksaa kantaa. Jotkut eivät myöskään persoonallisuutensa, terveyssyiden tai oppimisongelmiensa vuoksi sovi tietylle alalle. On siis hyvä tuntea omat edellytykset ja rajoitukset ja tiedostaa se, että mikä tahansa vaihtoehto ei ole mahdollinen. (Mulari 2013, 20-21.)

Valintaa hankaloittavat myös opiskelupaikkojen pääsyaatimukset. Joihinkin opiskelupaikkoihin saattaa olla kova kilpailu, ja haluamaansa koulutukseen voi joutua hakemaan useita kertoja uudestaan. Tähän liittyy myös yllä mainittu opiskelumotivaatio ja kyvyt, ja kuinka paljon on valmis tekemään töitä haluamansa koulutuksen eteen. Pääsyaatimusten haastavuus voi myös johtaa siihen, että hakijan ensimmäiseksi saama opiskelupaikka ei välttämättä ole se, jonka opiskelija kokee omakseen. Tällöin hakija helposti keskeyttää tai vaihtaa koulutuksen, useimmiten ensimmäisen opiskeluvuoden aikana. (Vuorinen & Valkonen 2005, 18.)

4 Tutkimusmenetelmä ja tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimus toteutettiin pääasiassa määrällisin, eli kvantitatiivisin menetelmin, mutta siinä esiintyy myös laadullisen, eli kvalitatiivisen menetelmän piirteitä. Tutkimusmenetelmänä käytettiin sähköistä kyselylomaketta.

4.1 Kyselytutkimus eli survey

Kyselytutkimus, jota kutsutaan myös survey-tutkimukseksi, on tehokas tapa kerätä tietoa suurelta tutkimusjoukolta. (Heikkilä 2014, 17). Survey-tutkimukset ovat pääsääntöisesti luonteeltaan määrällisiä ja vastaavat muun muassa kysymyksiin *kuinka paljon* ja *kuinka monta prosenttia vastaajista on jotakin mieltä* tietyistä asiasta. Kyselytutkimus voi sisältää myös sanallisesti vastattavia avoimia kysymyksiä, jotka ovat luonteeltaan laadullisia eli kvalitatiivisia. (Drake & Salmi 2018.)

Tämä opinnäytetyö päätettiin toteuttaa kyselymenetelmää käyttäen, koska tutkimuskysymykset vaativat tietoa mahdollisimman monelta henkilöltä. Opiskelupaikan hakijoita on useita tuhansia vuodessa, joten kyselytutkimusmenetelmää käyttämällä voi tuloksista mahdollisesti tehdä yleistäviä johtopäätöksiä.

4.2 Tutkimusjoukko

Tutkimuksen perusjoukkona oli kaikki Haaga-Helia ammattikorkeakoulun syksyllä 2018 ja tammikuussa 2019 aloittaneet opiskelijat kaikista toimipisteistä ja koulutusohjelmista. Täten perusjoukon koko oli 2 603 henkilöä. Työ toteutettiin kokonaistutkimuksena, eli kysely lähetettiin koko perusjoukolle. Kyselyyn oli vastattu kaikista koulutusohjelmista. Eniten vastauksia saatiin liiketalouden, tietojenkäsittelyn sekä johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelmista.

Alun perin aineistonkeruu oli tarkoitus suorittaa lukio-opiskelijoiden keskuudesta. Riittävän monen lukiolaisen tavoittaminen ei kuitenkaan onnistunut, joten kysely päätettiin laatia Haaga-Helian ensimmäisen ja toisen lukukauden opiskelijoille, joilla jatko-opiskelupaikan hakuprosessi oli vielä tuoreessa muistissa.

4.3 Kyselylomake

Tarkoituksena oli saada laajasti tietoa aiheesta. Tehokas tapa saada suurelta joukolta vastauksia on kysely. (Drake & Salmi 2018). Tutkimusmenetelmänä käytettiin Webropol-työkalulla laadittua sähköistä kyselylomaketta, jonka avulla pyrittiin saamaan vastauksia tutkimuskysymykseen: ”Mitkä tekijät vaikuttavat jatko-opiskelupaikan valintaan?”

Kyselylomaketta alettiin suunnittelemaan, kun tiedettiin, millaisiin kysymyksiin etsitään vastauksia, ja kun opinnäytetyön sisältö oli mietitty. Kyselylomake koostui kolmesta osiosta. Ensimmäisessä osiossa selvitettiin taustamuuttujia, eli sukupuoli, ikä, koulutusohjelma, koulutustausta sekä vanhempien koulutustausta ja sosioekonominen asema. Toisessa osiossa selvitettiin niitä tekijöitä, joilla oli vaikutus vastaajien valinnoissa heidän hakiessaan jatko-opiskelupaikkaa. Tässä osiossa tiedusteltiin myös erilaisten tietolähteiden merkitystä opiskelupaikan valinnassa. Viimeisessä osiossa kysyttiin tutkimukseen osallistuneiden mielikuvia Haaga-Heliasta.

Lomakkeen kysymykset voidaan jakaa kolmeen eri ryhmään: Suljettuihin eli strukturoituihin kysymyksiin, monivalintakysymyksiin, avoimiin kysymyksiin ja asenteeseen perustuviin asteikkokysymyksiin. Strukturoituja kysymyksiä käytetään silloin, kun mahdolliset, selvästi rajatut vastausvaihtoehdot tiedetään etukäteen ja kun niitä on rajoitetusti. Monivalintakysymyksissä vastaaja voi valita useita vaihtoehtoja valmiiksi laadituista vaihtoehdoista. Strukturoitujen kysymysten ja monivalintakysymysten valmiit vastausvaihtoehdot helpottavat tulosten vertailua analysointivaiheessa. (Heikkilä 2014, 49.) Tämän tutkimuksen kyselylomakkeessa strukturoidut kysymykset selvittivät lähinnä taustatietoja vastaajista kuten sukupuolen, iän ja koulutusohjelman, ja monivalintakysymykset puolestaan liittyivät itse tutkimusongelmaan.

Avoimissa kysymyksissä kysymyksen jälkeinen tila jätetään tyhjäksi, jolloin vastaajalla on vapaus kirjoittaa, mitä haluaa. Avoimet kysymykset toivat tutkimusmenetelmään laadullisen menetelmän piirteitä, koska niissä vastaajan näkökulmat ja mielipiteet pääsevät paremmin esille. (Heikkilä 2014.) Kyselylomakkeen avoimet kysymykset olivat seuraavanlaiset: ”Miksi valitsit Haaga-Helia ammattikorkeakoulun?” ja ”Jäitkö kaipaamaan jotain tietoja hakiessasi ammattikorkeakouluun?”.

Asteikkokysymyksissä esitetään väittämiä, ja vastaaja valitsee sen vaihtoehdon, miten voimakkaasti hän on samaa tai erimielistä kuin esitetty väittämä. Tätä kutsutaan Likertin asteikoksi, joka on yleensä 5- tai 7-portainen (Heikkilä 2014.). Tämän opinnäytetyön kyselylomakkeessa asteikko oli kuitenkin vain 4 -portainen, ja vaihtoehdot toisen kysymyksen väittämiin olivat ”ei vaikuttanut lainkaan, vaikutti jonkin verran, vaikutti paljon, vaikutti erittäin paljon”. Toisessa, tietolähteisiin liittyvässä Likertin asteikkokysymyksessä vaihtoehtoina oli ”ei lainkaan tärkeää, jonkin verran tärkeää, tärkeää, erittäin tärkeää”. Asteikkokysymyksiä käytettiin kyselylomakkeessa selvittämään vastaajien opiskelupaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä.

4.4 Aineiston keruu ja analyysi

Kysely lähetettiin 12.3.2019 Haaga-Helian sähköposteihin 2 603 opiskelijalle. Viestissä oli Webropol -linkki, jonka kautta he pääsivät helposti vastaamaan kyselyyn. Vastaaminen oli vapaaehtoista, ja se tehtiin anonyymisti. Kyselyyn vastaamiseen kului aikaa noin 5-10 minuuttia. Kysely sulkeutui 24.3.2019, eli vastausaikaa oli noin 2 viikkoa. Tuona aikana kyselyyn tuli vastauksia yhteensä 180 kappaletta, eli kyselyn vastausprosentti oli 7.

Kyselyn tuloksia alettiin tarkastelemaan ja analysoimaan, kun vastausaika oli umpeutunut. Aluksi tarkasteltiin vastaajien taustatietoja, minkä avulla saatiin selville muun muassa vastaajien sukupuoli-, ikä- ja koulutusohjelmajakauma sekä koulutustausta. Taustatietojen jälkeen tarkasteltiin Haaga-Heliää hakuvalintana, sekä vastaajien muita hakuvaihtoehtoja. Tämän jälkeen edettiin opiskelupaikan valintaan vaikuttavien tekijöiden analysointiin, ja viimeisenä käytiin läpi vastaajien mielikuvia Haaga-Heliasta.

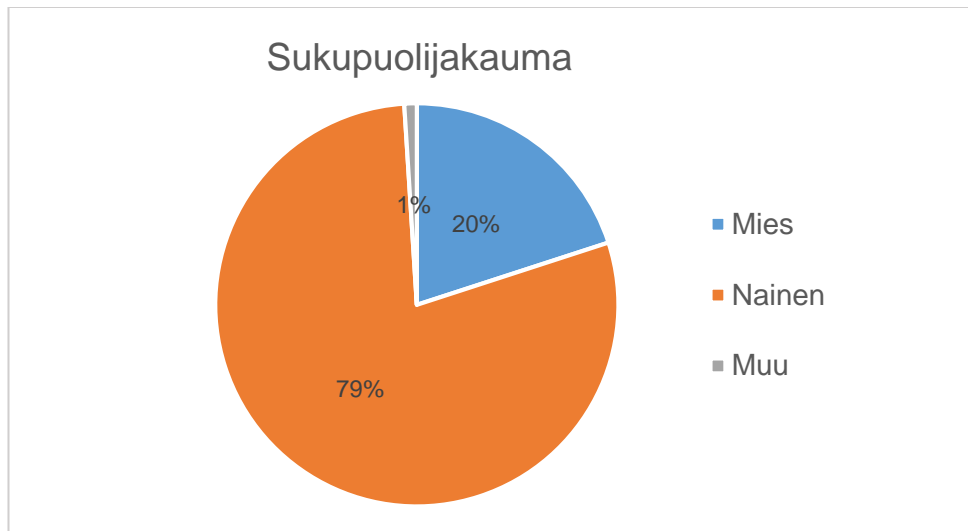
Tulosten tarkasteluun käytettiin Webropolin omia raportointityökaluja, jotka mahdollistivat aineiston analysoimisen monesta eri näkökulmasta. Webropolin raportointiosiossa pystyi suodattamaan vastauksia esimerkiksi sukupuolen ja iän mukaan. Suodattimia sai myös tallennettua järjestelmään, mikä helpotti tulosten nopeampaa tarkastelua. Webropol -työkalujen lisäksi raportti vietiin Microsoft Office Excelliin, joka muodosti erilaisia kuvioita tuloksista. Kuvioita pystyi muokkaamaan omien mieltymysten mukaan, ja ne saatiin myös siirrettyä Word -tiedostoon elävöittämään tekstiä ja tuomaan visuaalisempaa ilmettä tutkimustyöhön. Kaavioiden lisäksi osa tiedoista on koottu selkeisiin taulukoihin, joista tulokset on helppo hahmottaa.

5 Tulokset

Tässä luvussa esitetään kyselytutkimuksesta saadut tulokset.

5.1 Vastaajien taustatietoa

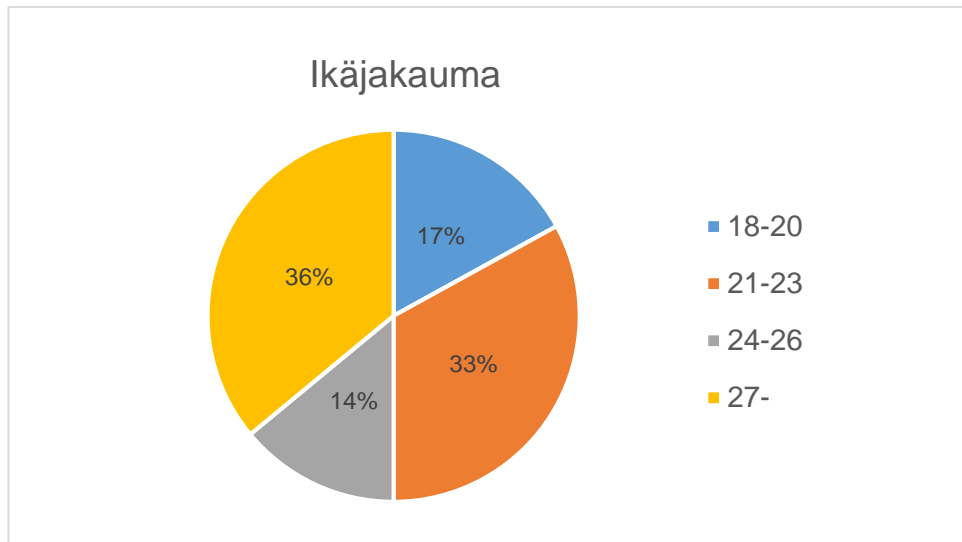
Kyselyyn vastanneiden sukupuolijakauma oli todella epätasainen. Vastaajista naisia oli 79% (n = 143), miehiä 20% (n = 36), ja 1% (n = 1) vastauksella 'muu'. Vastausvaihtoehto 'muu' on laitettu niitä vastaajia varten, jotka kokevat olevansa muunsukupuolisia tai eivät muusta syystä halua vastata kysymykseen. Sanalla muunsukupuolinen tarkoitetaan henkilöä, joka ei sukupuoli-identiteetiltään koe olevansa yksiselitteisesti mies tai nainen, vaan näiden yhdistelmä tai jotain aivan muuta (Transtukipiste 2017). Vastaajien sukupuolijakauma on esitetty kuviossa 1.

Kuvio 1. Vastaajien sukupuolijakauma (n = 180)

Opetushallituksen tilastopalvelun tilastovuoden 2018 mukaan Suomen ammattikorkeakouluissa on uusia opiskelijoita yhteensä 38 517, joista Haaga-Helia ammattikorkeakoulussa opiskelee yhteensä 2 638 henkilöä. Heistä naisia on yhteensä 1 565, ja miehiä yhteensä 1073. (Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen 2018.) Haaga-Helia ammattikorkeakoulun vuonna 2018 aloittaneista opiskelijoista naisia on hieman enemmän, mikä voi olla yksi syy tämän tutkimuksen sukupuolijakauman epätasaisuuteen.

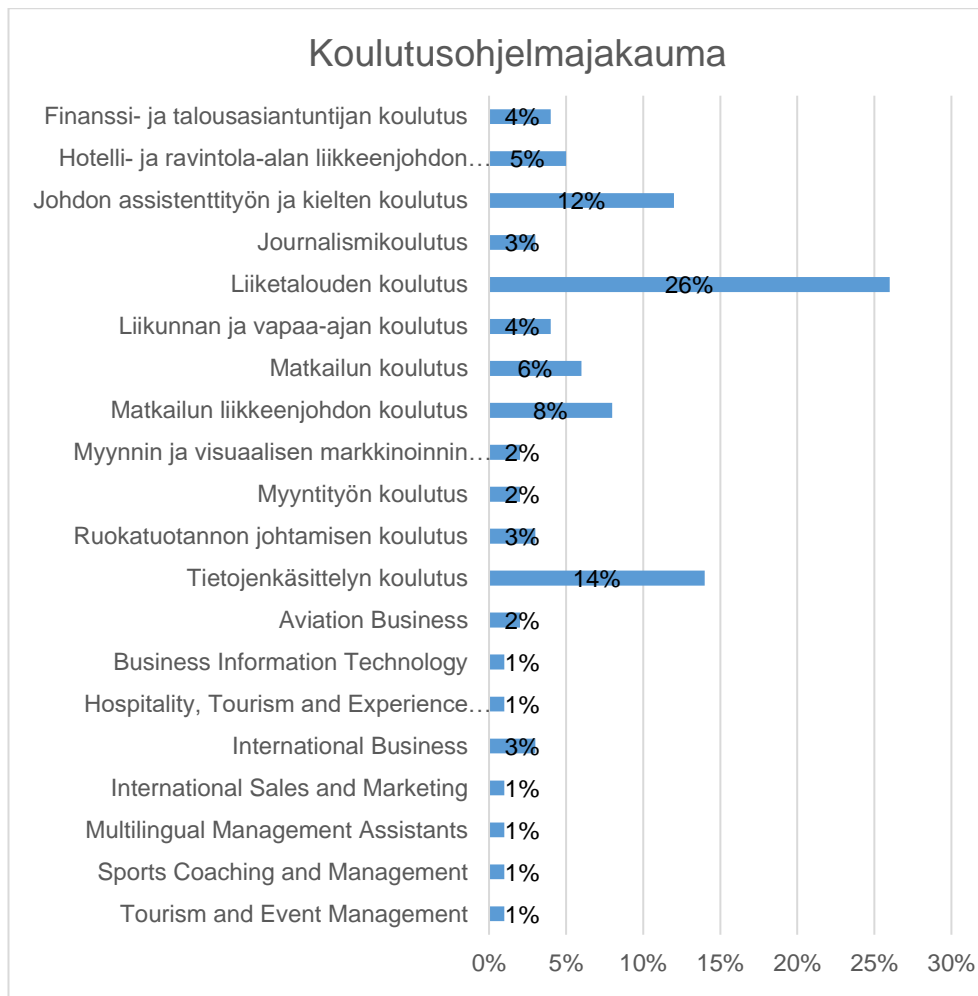
Tutkittavien ikää tarkasteltuna vastauksia oli tullut kaikista ikäluokista. Suurimmat ryhmät olivat yli 27 vuotiaat (36%, n = 65) ja 21-23 vuotiaat (33%, n = 60). Muut ikäryhmät jakautuivat myös melko tasaisesti. Vastaajista 18-20 vuotiaita oli 17% (n = 30) ja 24-26 vuotiaita 14% (n = 25). Kuviossa 2 esitetään vastaajien ikäjakauma.

Kuvio 2. Vastaajien ikäjakauma (n = 180)

Kyselyyn vastattiin kaikista Haaga-Helian 20 koulutusohjelmasta, mutta jakauma oli melko epätasainen. Eniten vastauksia tuli liiketalouden (26%, n = 47), tietojenkäsittelyn (14%, n = 25) ja johdon assistenttityön ja kielten koulutusohjelmista (12%, n = 22). Vähiten vastauksia tuli suurimmaksi osaksi englanninkielisistä koulutusohjelmista, koska kysely oli tehty vain suomen kielellä. Kyselyn olisi voinut tehdä lisäksi myös englanniksi, jolloin vastauksia olisi ehkä tullut enemmän. Kuviossa 3 näkyy vastaajien koulutusohjelmajakauma.

Tuloksia ei ole vertailtu eri koulutusohjelmien välillä, koska vastaajia oli todella vähän suurimmassa osassa koulutusohjelmia. Täten tulosten analysointi ei myöskään olisi luotettavaa.

Kuvio 3. Vastaajien koulutusohjelmajakauma (n = 180)

Lähes puolet vastaajista (49%, n = 89) ovat ennen ammattikorkeakouluopintojaan suorittaneet ylioppilastutkinnon. Ammatillisen toisen asteen tutkinnon suorittaneita oli 30% (n = 54) kaikista vastaajista. Sukupuoli mukaan huomioituna noin puolet sekä miehistä (44%, n = 16), että naisista (51%, n = 73) ovat viimeisimpänä tutkintonaan suorittaneet ylioppilastutkinnon. Miehistä ammatillisen tutkinnon suorittaneita oli 36% (n = 13) ja naisista 29% (n = 41). Kaikista vastaajista kaksoistutkinnon suorittaneita oli yhteensä 7% (n = 12), ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneita 9% (n = 16) ja yliopistotutkinnon suorittaneita 5% (n = 9). Tutkimukseen osallistuneiden viimeisimmät tutkinnot esitetään taulukossa 1.

Taulukko 1. Vastaajien viimeisin tutkinto (n = 180)

Viimeisin tutkinto	Mies	Nainen	Muu	Yhteensä
Ylioppilastutkinto	45% (n = 16)	51% (n = 73)	0 %	49% (n = 89)
Ammatillinen toisen asteen tutkinto	36% (n = 13)	29% (n = 41)	0 %	30% (n = 54)
Kaksoistutkinto (yo ja ammatillinen)	8% (n = 3)	6% (n = 9)	0 %	7% (n = 12)
Ammattikorkeakoulututkinto	8% (n = 3)	9% (n = 13)	0 %	9% (n = 16)
Yliopistotutkinto	3% (n = 1)	5% (n = 7)	0 %	5% (n = 9)
Yhteensä	100% (n = 36)	79% (n = 143)	100% (n = 1)	100% (n = 180)

Viimeisimmän tutkinnon yhteydessä ikä mukaan huomioituna voidaan todeta, että ylioppilastutkinnon suorittaneista lähes puolet oli 21-23 -vuotiaita (46%, n = 41) ja 30% (n = 27) 18-20 -vuotiaita. Ammatillisen tutkinnon suorittaneista eniten oli 27 -vuotiaita tai vanhempia (48%, n = 26). Näiden jälkeen 21-23 vuotiaat, sekä 24-26 vuotiaat jakautuivat tasaisesti siten, että 24-26 vuotiaita oli 26% (n = 14) ja 21-23 vuotiaita 22% (n = 12). Ammatillisen tutkinnon suorittaneista 18-20 vuotiaita oli vain 4%, eli 2 henkilöä.

5.2 Vanhempien koulutustausta ja sosioekonominen asema

Kyselyssä tiedusteltiin myös vanhempien koulutustaustaa ja sosioekonomista asemaa. Vastausvaihtoehtoina äidin ja isän koulutustaustaan oli kansakoulu, keski- tai peruskoulu, ylioppilastutkinto, ammatillinen tutkinto, korkeakoulu tai yliopisto, sekä 'en osaa sanoa'. Tiedot vanhempien koulutuksesta on koottu taulukkoon 2. Kysymykseen äidin koulutustaustasta oli vastannut 179 henkilöä, eli yksi oli jättänyt vastaamatta kysymykseen. Isien koulutustaustakysymykseen oli vastannut kaikki kyselyyn osallistuneet.

Molempien vanhempien koulutusta vertailtaessa tasaisesti jakautuu kansakoulun, keski- tai peruskoulun ja ammatillisen tutkinnon suorittaneet. Hieman suurempi ero näkyy korkeakoulun tai yliopiston, sekä ylioppilastutkinnon suorittaneiden välillä. Vastaajien äideistä 42% (n = 75) on suorittanut korkeakoulututkinnon tai yliopistotutkinnon, ja 13% (n = 23) ylioppilastutkinnon. Isistä korkeakoulutuksen tai yliopistotutkinnon suorittaneita on 34% (n = 61), ja ylioppilastutkinnon suorittaneita 6% (n = 10).

Taulukko 2. Vanhempien koulutustausta

Koulutus	Äiti (n = 179)	Isä (n = 180)
Kansakoulu	5% (n = 9)	8% (n = 14)
Keski- tai peruskoulu	5% (n = 9)	7% (n = 12)
Ylioppilastutkinto	13% (n = 23)	5% (n = 10)
Ammatillinen tutkinto	32% (n = 58)	36% (n = 65)
Korkeakoulu/Yliopisto	42% (n = 75)	34% (n = 61)
En osaa sanoa	3% (n = 5)	10% (n = 18)

Kyselylomakkeessa vanhempien sosioekonomiselle asemalle oli viisi eri määritelmää: Ylempi toimihenkilö, alempi toimihenkilö, yrittäjä, työntekijä tai muu. Tilastokeskuksen mukaan ylemmällä toimihenkilöllä tarkoitetaan palkansaajaa, joka tehtävissään soveltaa laajasti teoreettista aineistoa, sekä toimii esimerkiksi päätöksentekijänä ja/tai on johtavassa asemassa. Alempi toimihenkilö toimii esimerkiksi myynti- tai toimistotehtävissä, joissa vaaditaan suppeampaa teoreettista osaamista kuin ylemmiltä toimihenkilöiltä. Toimenkuvulle tyypillistä on suoritusvastuu, mutta ei vastuu itse toiminnasta. Alempien toimihenkilöiden luokkaan kuuluvat myös sellaiset hoito-, huolto- ja turvallisuuspalveluammatit, joissa tehtävänä on huolehtia ihmisestä tai käsitellä häntä koskevaa informaatiota. (Tilastokeskus, Sosioekonominen asema 1989.) Tässä tutkimuksessa vaihtoehdolla 'muu' tarkoitetaan esimerkiksi opiskelijoita, eläkeläisiä, pitkäaikaistyöttömiä tai henkilöitä, joita ei sosioekonomiselta asemaltaan voida luetella muihin henkilöstöluokkiin.

Taulukkoon 3 on koottu tiedot vastaajien vanhempien sosioekonomisesta asemasta. Äitien kohdalla suurimmaksi henkilöstöluokaksi osoittautui työntekijät, joita oli 40% (n = 72) kaikista äideistä. Tässä luokassa ero molempien vanhempien välillä oli suurin, sillä isistä työntekijöitä oli 27% (n = 49). Isien kohdalla suurin luokka oli muut (29%, n = 52), ja sama luokka äitien kohdalla oli toiseksi suurin (27%, n = 48). Yrittäjiä ja ylempiä toimihenkilöitä oli enemmän isissä kuin äideissä, vaikka koulutukseltaan ylioppilastutkinnon ja korkeakoulun tai yliopiston suorittaneita oli enemmän äitien puolella.

Taulukko 3. Vanhempien sosioekonominen asema

Asema	Äiti (n = 180)	Isä (n = 179)
Ylempi toimihenkilö	11% (n = 20)	19% (n = 34)
Alempi toimihenkilö	13% (n = 24)	10% (n = 17)
Yrittäjä	9% (n = 16)	15% (n = 27)
Työntekijä	40% (n = 72)	27% (n = 49)
Muu	27% (n = 48)	29% (n = 52)

5.3 Oppilaitoksen valinta

Tässä aluvuossa käsitellään Haaga-Helia ammattikorkeakoulua hakuvalintana, sekä vastaajien muita vaihtoehtoja yhteishaussa. Suurimmalla osalla (79%, n = 142) kyselyyn vastanneilla Haaga-Helia oli ollut ensimmäinen vaihtoehto yhteishaussa, ja yli puolet (58%, n = 104) oli hakenut myös muihin kouluihin. Muihin kouluihin hakeneet jakautuivat tasaisesti yliopiston (39%, n = 40), Laurea ammattikorkeakoulun (37%, n = 38) ja Metropolia ammattikorkeakoulun (37%, n = 38) välille. Tampereen ammattikorkeakouluun oli hakenut 13 opiskelijaa (13%), mutta muihin kouluihin oli haettu huomattavasti vähemmän, tai ei lainkaan.

Vastaajien ikä mukaan huomioituna suurin osa yliopistoon hakeneista oli 18-20 -vuotiaita (32%, n = 13) tai 21-23 -vuotiaita (40%, n = 16). 27 -vuotiaita oli 20% (n = 8) ja 24-26 -vuotiaita vain 8% (n = 3). Metropoliaan hakeneista eniten oli 27 -vuotiaita (42%, n = 16) ja sen jälkeen 21-23 -vuotiaita (32%, n = 12). Vain muutamat vastaajista olivat 18-20- tai 24-26 vuotiaita. Laureaan hakeneiden ikäjakauma meni lähes samalla tavalla kuin Metropoliaan hakeneissa. Pieni ero oli se, että Laureaan hakeneista 21-23 -vuotiaita oli 45% (n = 17) ja 27 -vuotiaita tai vanhempia 32% (n = 12).

Yliopistoon hakeneilla Haaga-Helia ammattikorkeakoulu on ollut enimmäkseen ensimmäinen (28%) tai toinen (30%) vaihtoehto yhteishaussa. 20% yliopistoon hakeneista on sijoittanut sen kolmanneksi, ja vain muutamat sitä alemmas. Pääkaupunkiseudun muihin ammattikorkeisiin hakeneita tarkastellessa voidaan huomata, että heistä suurimmalla osalla Haaga-Helia on ollut ensisijainen vaihtoehto. Metropoliaan hakeneista opiskelijoista 74% ovat laittaneet Haaga-Helian ensimmäiseksi vaihtoehdokseen, ja Laureaan hakeneista 83% ovat tehneet samoin.

5.4 Perustelut Haaga-Heliaan hakeutumiselle

Kyselyn ensimmäinen avoin kysymys selvitti vastaajien perusteluja siitä, miksi he olivat valinneet Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opiskelupaikakseen. Vastaajat saivat vapaasti kertoa, miksi päätyivät tekemäänsä valintaan. Tähän kysymykseen vastasi yhteensä 159 henkilöä kaikista vastaajista. Vastauksissa painottui eniten kolme asiaa: Kiinnostus tietystä koulutusohjelmasta, koulun maine ja oppilaitoksen sijainti. Myös mahdollisuus monimuoto-opiskeluun, sekä monipuolinen kielitarjonta nousivat suhteellisen paljon esiin vastauksissa. Tässä aluvuossa avataan yksityiskohtaisemmin avoimia vastauksia.

62 henkilön vastaukset liittyivät hakemaansa koulutusohjelmaan. Monet mainitsivat koulutusohjelman kiinnostavuuden, ja joissain vastauksissa ilmeni Haaga-Helian olevan ainoa

koulu, jossa on tarjolla tiettyjä koulutuksia. Muun muassa johdon assistenttityön ja kielten koulutusta ja aviation business -koulutusta ei ole tarjolla muissa Suomen korkeakouluissa. Useat vastaajat olivat myös pitäneet monipuolisista suuntautumisvaihtoehdoista, ja siitä syystä päätyivät valitsemaan alan nimenomaan Haaga-Heliasta. Osalla vastaajista tietty koulutus – enimmäkseen liiketalous – oli vaihtoehto kauppakorkeakoululle tai yliopistolle. Nämä vastaajat kokivat, että kauppakorkeaan tai yliopistoon hakeminen ja pääseminen on haasteellisempaa kuin Haaga-Heliaan, jossa heillä on kuitenkin mahdollisuus opiskella samoja asioita.

Useissa vastauksissa nousi esiin myös koulun hyvä maine. Moni vastaajista koki tai oli kuullut, että Haaga-Helia on arvostettu korkeakoulu Suomessa. Osa oli kiinnostunut tietystä alasta, jota on tarjolla myös muissa kouluissa. He olivat kuitenkin päätyneet valitsemaan kyseisen koulutuksen Haaga-Heliasta, koska uskoivat saavansa siellä laadukasta opetusta. Jotkut myös kokivat koulun olevan tunnettu, ja sen myötä tarjoavan hyvät mahdollisuudet työelämään. Monen mielikuvat koulun imagosta olivat peräisin ystävien ja tuttavien kertomusten perusteella. Jotkut vastaajista kokivat Haaga-Helian olevan jopa paras ammattikorkeakoulu Suomessa etenkin liiketalouden ja matkailun koulutusohjelmien osalta.

Koulutusohjelman ja koulun maineen lisäksi moni mainitsi sijainnin yhdeksi valintaperusteeksi. Osalle oli tärkeää, että oppilaitos on lähellä ja että sinne on hyvät kulkuyhteydet. Osa puolestaan oli muuttamassa pienemmiltä paikkakunnilta pääkaupunkiseudulle, minkä vuoksi edellytyksenä oli hakea pääkaupunkiseudulla sijaitsevaan kouluun. Myös monimuoto-opiskelumahdollisuus koettiin tärkeäksi tekijäksi oppilaitoksien valitsemisen välillä. Monimuotototeutus mahdollistaa hyvin esimerkiksi työssä käymisen opiskelujen ohelle. Viimeinen useampaan kertaan esiin noussut valintaperuste oli koulun kielitarjonta, joka koettiin monipuoliseksi ja kattavaksi.

5.5 Koulutuksen valintaan vaikuttavat tekijät

Seuraavaksi tarkastelen vastaajien koulutuspaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä Likertin asteikkokysymyksien perusteella. Vastaajilta tiedusteltiin koulutusvalintaan vaikuttavia tekijöitä esittämällä erilaisia väittämiä, jotka liittyivät koulutusalaan tai oppilaitokseen. Väittämien yhteydessä oli neliportainen asteikko, josta vastaajat valitsivat kuinka paljon tai vähän kyseinen väittämä vaikutti heidän valintaansa. Vastaukset ovat esitetty joko prosentuaalisesti tai asteikkovastausten keskiarvona (1 = *ei vaikuttanut lainkaan*, 2 = *vaikutti jonkin verran*, 3 = *vaikutti paljon*, 4 = *vaikutti erittäin paljon*). Taulukossa 4 on esitetty koulutuspaikan valintaan vaikuttavia tekijöitä tärkeysjärjestyksessä.

Taulukko 4. Vastaajien koulutusvalintaan vaikuttavat tekijät tärkeysjärjestyksessä (n = 180)

Peruste	Keskiarvo
<i>Kiinnostus alaa kohtaan</i>	3,62
<i>Hyvät työllistymismahdollisuudet</i>	3,30
<i>Koulutuksen monipuolisuus</i>	3,22
<i>Etenemismahdollisuudet uralla</i>	3,18
<i>Mahdollisuus hyödyntää omia lahjoja ja taitoja</i>	2,93
<i>Oppilaitos on arvostettu</i>	2,92
<i>Arvostus työmarkkinoilla</i>	2,79
<i>Koulutus on arvostettu</i>	2,74
<i>Koulutuksen käytännölläheisyys</i>	2,69
<i>Oppilaitos on lähellä</i>	2,58
<i>Oppilaitos sijaitsee suuressa kaupungissa</i>	2,49
<i>Koulu on kansainvälinen</i>	2,45
<i>Alalla on hyvä palkka</i>	2,42
<i>Jatko-opiskelumahdollisuudet</i>	2,41
<i>Koulutusta on suositeltu</i>	2,24
<i>Oppilaitosta on mainostettu hyvin</i>	2,19
<i>Koulutuksen kesto on melko lyhyt</i>	2,03
<i>Pääsykokeiden helppous</i>	1,93
<i>Vanhempien/perheen mielipiteet</i>	1,47
<i>Kavereiden pyrkiminen samaan koulutuspaikkaan</i>	1,18
<i>Vanhemmilla/perheenjäsenellä on kyseinen koulutus</i>	1,17

Koulutusalaan liittyvät perusteet sekä etenemis- ja työllistymismahdollisuudet ovat selvästi niitä tekijöitä, joilla on suuri painoarvo hakijan valinnassa. Kiinnostus alaa kohtaan ja koulutuksen monipuolisuus tulivat esiin myös yllä mainituissa avoimissa kysymyksissä, minkä vuoksi ne voidaan käsittää merkittävimpinä jatko-koulutusvalintaan vaikuttavina tekijöinä. Myös koulutuksen ja oppilaitoksen arvostus, omien kykyjen hyödyntäminen alalla sekä koulutuksen käytännölläheisyys nousivat tärkeiksi seikoiksi koulutuspaikkaa pohtiessa. Kyselyyn vastanneista enemmistöllä ne vaikuttavat valintaan *erittäin paljon* tai vähintään *paljon*.

Oppilaitos sijaitsee lähellä- ja oppilaitos sijaitsee suuressa kaupungissa-perusteet vaikuttivat suurimman osan vastaajista valintoihin, mutta niitä ei koettu aivan yhtä tärkeiksi kuin

ylempänä mainitut väittämät. Vastaajista noin 30% oli valinnut kyseisissä väittämissä kohdan *ei vaikuttanut lainkaan*. Koulun kansainvälisyys, palkka koulutusosalalla sekä jatko-opiskelumahdollisuudet jakoivat tasaisesti eriäviä mielipiteitä, mutta enemmistöllä vastaajista molemmat tekijät vaikuttivat vähintään jonkin verran koulutuspaikan valintaan. Kaikissa kolmessa väittämässä noin 23% oli sitä mieltä, etteivät kyseiset tekijät vaikuttaneet lainkaan heidän valintoihinsa.

Se, että koulutusta oli suositeltu tai oppilaitosta mainostettu hyvin ei vaikuttanut vastaajien valintoihin, tai vaikutti vain jonkin verran. Molempien tekijöiden kohdalla noin 30% ilmoitti, etteivät kyseiset seikat vaikuttaneet lainkaan heidän valintoihinsa, ja toiset 30% ilmoittivat niiden vaikuttavan jonkin verran. Vain noin 20% vastaajista ilmoittivat niiden vaikuttavan paljon koulutusvalintaansa. Monella päätökseen ei myöskään vaikuttanut koulutuksen lyhyt kesto (38%) eikä pääsykokeiden helppous (44%), mutta noin 30% vastaajista ilmoittivat niiden kuitenkin vaikuttavan jonkin verran.

Vähiten vastaajien valintaan vaikuttivat lähipiirin mielipiteet, kavereiden pyrkiminen samaan kouluun ja se, että jollakin perheenjäsenellä on kyseinen koulutus. Suurimmalla osalla kaikki nämä kolme tekijää olivat sellaisia, joilla ei ollut lainkaan vaikutusta koulutuspaikan valintaan. Hieman suuremmalla osalla vastaajista kuitenkin lähipiirin mielipiteet vaikuttivat jonkin verran (23%), kun taas kavereiden pyrkiminen samaan paikkaan ja perheenjäsenellä oleva sama koulutus vaikuttivat valintaan vain 3-5% vastaajista.

5.6 Tietolähteiden merkitys valinnanteossa

Tietolähteiden merkitystä tarkasteltiin aikaisemmin käsiteltyjen koulutusvalintaan vaikuttavien tekijöiden tapaan Likertin asteikkoa apuna käyttäen. Ensimmäisessä tietolähteisiin liittyvässä kysymyksessä tiedusteltiin, kuinka tärkeinä kyselyyn osallistuneet kokivat kysymyksessä mainitut tietolähteet hakiessaan opiskelemaan (1 = *ei lainkaan tärkeä*, 2 = *jonkin verran tärkeä*, 3 = *tärkeä*, 4 = *erittäin tärkeä*). Toisessa kysymyksessä selvitettiin, mistä tietolähteistä vastaajat olivat saaneet parhaiten tietoa Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta. Saadut tulokset on esitetty taulukossa 5 ja kuviossa 4.

Taulukko 5. Tietolähteiden merkitys tärkeysjärjestyksessä (n = 180)

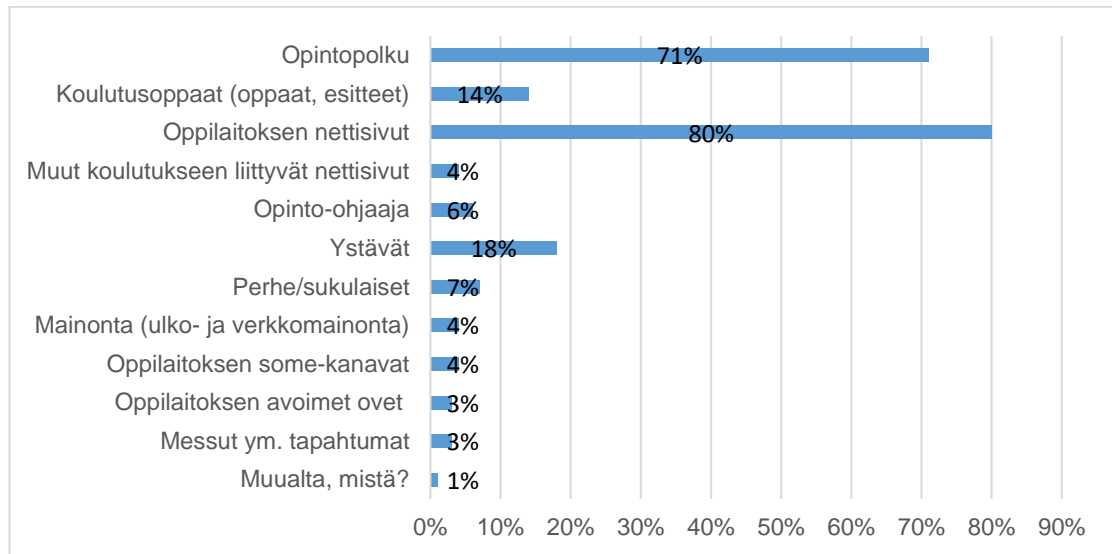
Tietolähde	Keskiarvo
<i>Oppilaitoksen nettisivut</i>	3,19
<i>Opintopolku</i>	2,98
<i>Muut koulutukseen liittyvät nettisivut</i>	2,11
<i>Koulutusoppaat (oppaat, esitteet)</i>	2,03
<i>Ystävät</i>	1,89
<i>Perhe/sukulaiset</i>	1,63
<i>Mainonta (ulko- ja verkkomainonta)</i>	1,60
<i>Opinto-ohjaaja</i>	1,48
<i>Oppilaitoksen some-kanavat</i>	1,48
<i>Muu, mikä?</i>	1,38
<i>Messut ym. tapahtumat</i>	1,37
<i>Oppilaitoksen avoimet ovet (tai muut esittelytilaisuudet)</i>	1,34

Tärkein tiedonlähde kouluun hakiessa oli oppilaitoksen verkkosivut, josta heti seuraavana on kattavasti eri koulutuksista tietoa tarjoava Opintopolku.fi -internetsivusto. Myös Taloustutkimuksen teettämässä Korkeakoulujen imago 2018 -raportissa ilmenee, että tärkeimmiksi tietolähteiksi hakuvaiheessa koetaan oppilaitoksen www -sivut ja Opintopolku.fi -sivusto. Vastaajista noin 28% koki molemmat tietolähteet tärkeiksi. Oppilaitoksen internetsivut erittäin tärkeäksi koki 49% vastaajista, ja Opintopolun 40% vastaajista. Muut koulutukseen liittyvät nettisivustot enemmistö koki vähintään jonkin verran tärkeiksi. Kuitenkin jopa 31% vastaajista ilmoitti, ettei kokenut muita sivustoja lainkaan tärkeiksi.

Muita taulukossa esiintyviä tietolähteitä ei pidetty kovinkaan tärkeinä hakuvaiheessa. Lähes puolet vastaajista ei kokenut ystäväpiiriä tärkeäksi tietolähteeksi, mutta toinen puolet koki sen vähintään jonkin verran tärkeäksi. Vastaajista suurin osa oli sitä mieltä, ettei muut tietolähteet olleet lainkaan merkityksellisiä heidän hakiessa opiskelemaan. Kaikista vähiten tärkeänä pidettiin messuja ja muita tapahtumia, sekä oppilaitoksen avoimia ovia tai muita esittelytilaisuuksia. Avoimessa kysymyksessä oli mainittu tärkeiksi tietolähteiksi yhteistyökurssit esimerkiksi lukioiden kanssa, sekä aikuiskoulutustuki -sivusto.

Kuviosta 6 voidaan huomata, että tarkennetun kysymyksen (*mistä tietolähteistä sait parhaiten tietoa Haaga-Heliasta?*) tulokset ovat melko samankaltaiset kuin edeltävässä tietolähdekysymyksessä. Haaga-Helian www-sivut on ollut paras lähde tiedonhankintaan, ja heti seuraavana myös tässä on Opintopolku.fi -sivusto. Ero näkyy kuitenkin siinä, että Haaga-Heliasta on saatu hieman paremmin tietoa ystäviltä, kuin koulutusoppaista ja

muista koulutukseen liittyviltä sivustoilta, jotka ensimmäisen kysymyksen tuloksissa olivat taulukossa ylempänä. Yksi henkilö oli vastannut avoimeen kysymykseen: *muualta, mistä?* Hän ilmoitti yhdeksi parhaimmista tietolähteistä edellisen koulun opettajat.

Kuvio 4. Paras lähde tiedonhakuun Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta (n = 179)

5.7 Puutteelliset tiedot hakuvaiheessa

Kyselyn 16. kysymys oli seuraava: *Jäitkö kaipaamaan jotain tietoja hakiessasi ammattikorkeakouluun?* Tämä oli avoin kysymys, ja siihen tuli vastauksia yhteensä 48 kappaletta. 48% (n = 23) vastaajista ei jäänyt kaipaamaan lisätietoja. 52% (n = 25) kaipasi lisää tietoja, tai koki tiedonhaun haastavaksi. Tiedon puutteita tai epäselvyyksiä käsitellään tarkemmin tässä luvussa.

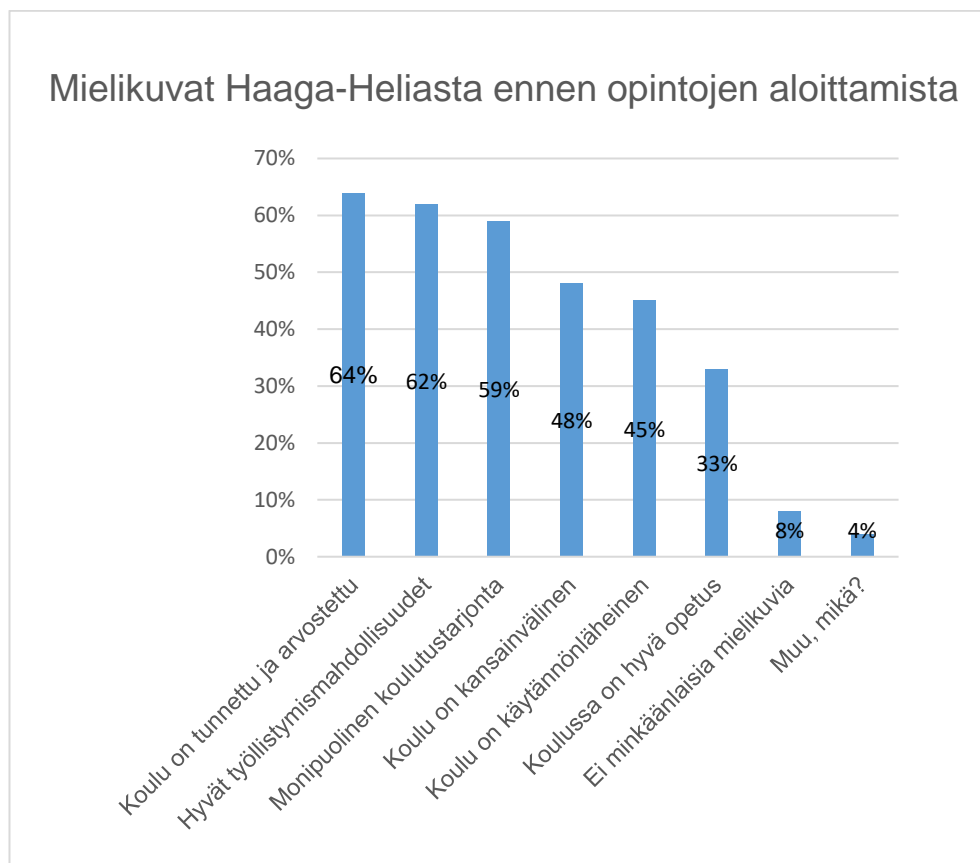
Osa vastauksista liittyi koulutusohjelmien sisältöihin ja itse opiskeluun. Jotkut olivat sitä mieltä, että koulutuksen ja kurssien sisällöistä voisi olla tarkemmin tietoa, ja että ne pitäisi olla selkeämmin avattuna tiedonhakijalle. Vastauksissa ei kuitenkaan avattu, tarkoitettiinko näillä asioilla oppilaitoksien omia nettisivuja, vai esimerkiksi Opintopolkua tai ylipäätään kaikkia tietolähteitä. Jotkut kokivat, että Haaga-Helian sosiaalisen median kanavissa – etenkin Instagramissa ja Youtubessa – pitäisi olla lisää tietoa opetuksesta ja eri alojen sisällöistä. Joillekin oli myös jäänyt epäselväksi, millaista opiskelu käytännössä on.

Vastauksissa ilmeni, että osa kaipasi hakuvaiheessa lisää tietoa tiettyjen koulutusten työllistymis- ja jatko-opiskelumahdollisuuksista. Oppilaitoksien sivuilla pitäisi olla monipuolisemmin esimerkkejä siitä, millaisiin työtehtäviin tietyistä koulutusohjelmista voi päätyä, ja millaiset mahdollisuudet tietyillä aloilla ylipäätään on sijoittua työmarkkinoille. Vastauksissa mainittiin myös tietojen puute koulutusohjelmien jatko-opintomahdollisuuksista.

Tietojen hajanaisuus ja epäselvyys mainittiin vastauksissa useamman kerran. Osa koki tiedot sekaviksi ja vaikeasti löydettäviksi. Joidenkin mielestä tietoja oli levällään useissa eri paikoissa, mikä vaikeutti eri koulutusvaihtoehtoihin perehtymistä ja eri alojen vertailua.

5.8 Mielikuvat Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta

Lomakkeen kahdessa viimeisessä kysymyksessä vastaajilta tiedusteltiin heidän mielikuviaan Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta. Ensin selvitettiin heidän mielikuviaan ennen opintojen aloittamista, ja sen jälkeen heidän tämänhetkisiä mielikuviaan. Ensimmäisessä kysymyksessä oli seuraavat vaihtoehdot: Monipuolinen koulutustarjonta, koulu on tunnettu ja arvostettu, koulu on kansainvälinen, koulussa on hyvä opetus, koulu on käytännönläheinen, hyvät työllistymismahdollisuudet, ei minkäänlaisia mielikuvia ja muu, mikä? Ensimmäisen kysymyksen vaihtoehdoista pystyi valita useamman vaihtoehdon. Tulokset on esitetty kuviossa 5.

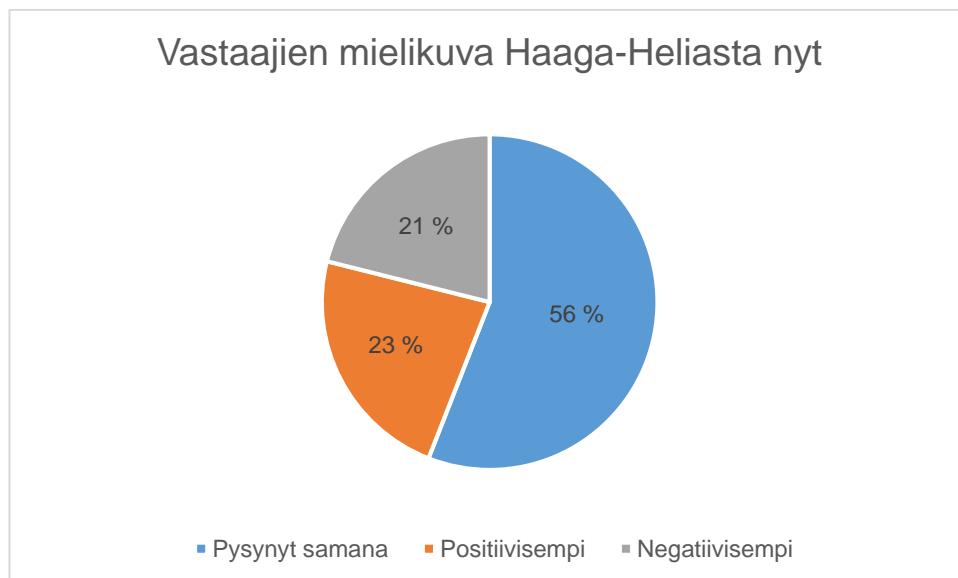

Kuvio 5. Vastaajien mielikuvat Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta ennen opintojen aloittamista (n = 180)

Suurimmalla osalla vastaajista mielikuvat Haaga-Heliasta oli se, että koulu on tunnettu ja arvostettu (64%, n = 115) ja se, että se tarjoaa hyvät työllistymismahdollisuudet (62%, n = 112). Myös monipuolinen koulutustarjonta oli yli puolella vastaajista (59%, n = 107) mielikuvana Haaga-Heliasta ennen opiskelujen alkua. Hieman alle puolet vastaajista olivat uskoneet koulun olevan kansainvälinen (48%, n = 87) ja käytännönläheinen (45%, n = 81), ja 33% (n = 59) vastaajista mielikuvana oli se, että koulussa on hyvä opetus. 14 (8%) henkilöllä ei ollut minkäänlaisia mielikuvia Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta ennen opintojen alkamista, ja seitsemän henkilöä olivat valinneet vaihtoehdon *muu, mikä?*

Avoimeen kysymykseen oli mainittu seuraavanlaisia mielikuvia Haaga-Heliasta: Harva hakee 1. vaihtoehtonaan, mielikuva hieman negatiivinen (kakkosluokan koulu), opettajat eivät hyödynnä webinaarityyppisiä luentomahdollisuuksia, opetus on jäänyt hieman jälkeen nykypäivästä, koska esittelytilaisuuksissa pyörii samat diat vuodesta toiseen, Haaga-Helia on ammattikorkeakouluista ainoa ”pätevän oloinen” ja opetus on akateemista. Eräällä vastaajalla oli yleisesti ammattikorkeakouluista sellainen mielikuva, että opetus on kouluista eikä niin vakavasti otettavaa, ja että niissä on matalat kriteerit.

Viimeisessä kysymyksessä kyselyyn osallistuneilta kysyttiin heidän mielikuviaan Haaga-Heliasta tällä hetkellä. Vastausvaihtoehdot olivat: mielikuva on pysynyt samana, tai mielikuva on positiivisempi tai negatiivisempi. Kuviossa 6 on esitetty viimeisen kysymyksen tulokset.

Kuvio 6. Vastaajien mielikuva Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta tällä hetkellä (n = 180)

Kuten kuviossa näkyy, niin yli puolella (n = 101) vastaajista mielikuva on pysynyt samana, ja 41 henkilöllä mielikuva on muuttunut aikaisemmasta positiivisemmaksi. 38 vastaajaa kuitenkin ilmoitti mielikuvan olevan tällä hetkellä negatiivisempi kuin ennen opintojen alkamista. Jälkeenpäin mietittynä tässäkin kysymyksessä olisi voinut olla avoin kohta, johon vastaajat olisivat voineet kertoa, miksi mielikuva on muuttunut positiivisemmaksi tai negatiivisemmaksi.

Valtaosa vastaajien mielikuvista koskien Haaga-Heliasia ovat olleet hyviä. Koulua pidetään muun muassa arvostettuna ja hyviä työllisyysmahdollisuuksia ja monipuolista koulutusta tarjoavana oppilaitoksena jo ennen opintojen alkua. Se, että mielikuvat saadaan pysymään myös opintojen alkaessa vähintäänkin samanlaisina ei ole itsestäänselvyys.

6 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, mitkä tekijät vaikuttavat ammattikorkeakouluihin hakeutuvien henkilöiden valintoihin ja millä perusteella he tekevät tiettyjä päätöksiä. Lisäksi haluttiin selvittää, mistä hakijat saavat tietoa ammattikorkeakouluista hakuprosessin aikana ja saavatko he sitä tarpeeksi. Valintaan vaikuttavat henkilön identiteetistä lähtöisin olevat sisäiset tekijät, mutta myös ulkoisilla muuttujilla on vaikutus valintaan.

Opiskelupaikan valinnassa selvästi yksi tärkeimmistä motiiveista on kiinnostus koulutusalaan kohtaan, mikä ilmenee sekä tässä että aikaisemminkin teetetystä Korkeakoulujen imago -raportissa. (Korkeakoulujen imago 2018). Tämä seikka liittyy hakijan identiteetistä peräisin oleviin tekijöihin, etenkin mielenkiintoihin ja omien kykyjen ja luonteenpiirteiden tiedostamiseen. Kuten tämän työn ensimmäisessä teoriaosuudessa on mainittu, niin ihminen hakeutuu sellaiseen koulutukseen, jonka kokee omalle persoonallisuudelleen sopivimmaksi. (Lerikkanen 2002, 20). Koulutusohjelmista myös toivotaan runsaasti ja mahdollisimman tarkkaa tietoa. Avoimissa vastauksissa ilmeni, että moni jää kaipaamaan yhä yksityiskohtaisempaa informaatiota eri koulutusohjelmien sisällöistä ja opetuksesta käytännössä.

Hakuvaiheessa tiedon selkeys ja se, että se on helposti saatavilla, koetaan merkitykselliseksi hakuvaiheessa. Tärkeimpiä tietolähteitä valintaprosessissa on selvästi oppilaitosten internetsivut sekä Opintopolku. Osa hakijoista kuitenkin kokee tarpeellisen tiedon näillä alustoilla olevan jonkin verran liian hajautettuna ja sekavasti esillä.

Opiskelupaikkaan hakevalle on tärkeää, että hänen valitsemansa koulutie takaa hyvät työllistymismahdollisuudet. Tämä tuli esiin tässä tutkimuksessa avointen kysymysten kautta, ja myös esimerkiksi Suomen lukiolaisten liiton selvityksessä lukiolaisten kokemuksista opinto-ohjauksesta. (Suomen lukiolaistenliiton selvitys 2017). Myös lukioikäiset kokevat tärkeäksi kartoittaa eri koulutusalojen mahdollisuuksia työmarkkinoilla.

Oppilaitoksen sijainnin merkitys ilmeni tämän tutkimuksen avoimessa kysymyksessä, sekä asteikkokysymyksessä. Osa kyselyyn osallistuneista ilmoitti valinneensa Haaga-Helia ammattikorkeakoulun sen sijainnin takia. Myös asteikkokysymysten perusteella sijainti vaikuttaa melko paljon opiskelupaikan valintaan. Taloustutkimuksen teettämän raportin (Korkeakoulujen imago 2018) mukaan houkutteleva sijaintipaikkakunta koetaan yhdeksi tärkeimmistä koulutuksen valintaperusteista. Myös sijainnin voidaan siis ajatella olevan tärkeä tekijä jatko-opiskelupaikan valinnassa.

Ulkoisista tekijöistä myös iällä on merkitys ammattikorkeakouluun hakeutumiselle. Viimeisimpien tilastojen ja myös tämän tutkimuksen mukaan ammattikorkeakouluihin hakeutuu enimmäkseen noin 27 -vuotiaita tai sitä vanhempia ihmisiä. Tämän perusteella olisi mielenkiintoista jatkotutkia, mistä syistä jatko-opintoihin hakeutuminen on venynyt viime vuosina. Voi myös olla, että osalla näistä henkilöistä on jo entuudestaan korkeakoulutus, jota he eivät ole kokeneet omakseen, ja siitä syystä hakeutuneet toiselle alalle. Myös tämän voisi ottaa huomioon jatkotutkimuksissa.

Samankaltaisen tutkimuksen voisi myös toteuttaa laadullisena tutkimuksena, jolloin vastauksille saataisiin spesifioitumpia merkityksiä. Se voisi kuitenkin olla haastavaa, koska aihe on niin laaja, että luotettavimpia tuloksia saa suurelta tutkimusjoukolta. Laadullisten vastausten analysointi isosta ryhmästä on melko työlästä.

7 Luotettavuuden arviointi ja itsearviointi

Tutkimukseen tuli vastauksia yhteensä 180 kappaletta, ja kyselyn vastausprosentti oli 7, mikä ei ole ihanteellinen määrä luotettavien tulosten saamiseen. Tällä määrällä voidaan kuitenkin tehdä suuntaa antavia johtopäätöksiä tutkimusongelmasta.

Tutkimuksen tulosten pätevyyden ja luotettavuuden mittaamisessa puhutaan validiteetista (pätevyys) ja reliabiliteetista (luotettavuus). Validiteetti määrittää, onko tutkimuksessa tutkittu sille tavoitteeksi asetettuja asioita. Validiteetti on siis hyvä, jos on saatu mitattua sitä, mitä on ollut tarkoituskin mitata. Reliabiliteetilla puolestaan tarkoitetaan tulosten tarkkuutta, eli tutkimuksen tulokset eivät saa olla sattumanvaraisia. Tulosten reliabiliteettia heikentää mittaustilanteeseen liittyvät satunnaiset virheet, kuten kysymyksen väärin ymmärtäminen kyselyyn vastattaessa. Reliabiliteettiin vaikuttaa myös vastaajan rehellisyys. Kun vastaaja on varma kyselyn anonyymiuudesta, vastaa hän todennäköisimmin kysymyksiin täysin rehellisesti. (Heikkilä 2014, 27-28; Taanila 2019.)

Tutkimuksen kysymykset pohjautuivat teoriaan, ja ne olivat tutkimusongelmaan nähden olennaisia. Täten tutkimuksen voidaan ajatella olevan validi, eli se mittasi asioita, joita oli tarkoitus mitata. Kyselylomakkeen kysymykset olivat selkeitä ja ymmärrettäviä, ja niihin vastaaminen oli oletettavasti helppoa. Kyselylomakkeen saatekirjeessä ilmoitettiin, että kyselyn voi tehdä täysin anonyymisti. Täten voidaan olettaa, että kyselyyn osallistuneet ovat kyenneet vastaamaan kysymyksiin täysin rehellisesti, mikä tukee tulosten reliabiliteettia. Alhaisen vastaajamäärän vuoksi tutkimuksesta saatuja vastauksia ei kuitenkaan voi yleistää, ja tutkimuksen pienen vastaajajoukon vuoksi vastaukset voivat olla sattumanvaraisia.

Opinnäytetyöprosessi on ollut haastava, mutta myös silmiä avaava ja opettavainen tie. Aluksi työn aiheen saaminen hankaloitti etenemistä, ja koska aiheen päättäminen venyi pitkälle, niin koko työn toteuttamiseen oli vähemmän aikaa kuin alun perin oli suunniteltu. Myös tiedonhankinta teoriaosuuteen tuntui aluksi todella haastavalta. Loppujen lopuksi sain kuitenkin kasattua sopivan materiaalipankin, josta mielestäni sain paljon hyödyllistä tietoa. Työhön käytettiin muutamaa eri koulutukseen ja ammatinvalintaan liittyvää opasta, sekä erilaisia tutkimuksia koulutus- ja uravalintoihin liittyen. Lisäksi hyödynsin runsaasti erilaista verkkomateriaalia.

Työn kautta sain paljon sellaista tietoa, mitä en ollut aikaisemmin edes pohtinut. Oli mielenkiintoista huomata, miten paljon erilaiset sisäiset ja ulkoiset muuttujat ohjaavat ihmisten valintoja niin koulutuksessa, ammatissa kuin muillakin elämän osa-alueilla. Tutkimuksen

toteuttaminen tuli myös täysin uutena asiana. Opin muun muassa tekemään sähköisen kyselylomakkeen, ja analysoimaan siitä saatuja tuloksia kirjallisesti ja visuaalisesti.

Lähteet

Aamulehti 2018. Yhä useampi valitsee lukion jälkeen väli vuoden tai kaksi – Vain joka kolmas lukiolainen kokee saaneensa riittävästi ohjausta oikealle uralle. Luettavissa:

<https://www.aamulehti.fi/a/200945895>. Luettu: 20.4.2019.

Ahola, S. & Mikkola, J. 2004. Opinto-ohjaus, muutos ja epävarmuus. Turun yläasteiden ja lukioiden opinto-ohjaajien näkemyksiä ohjauksesta ja oman työnsä lähtökohdista. Koulutussosiologian tutkimuskeskuksen raportti 62. 2. painos (verkkopainos). Koulutussosiologian tutkimuskeskus Ruse. Turku. Luettavissa: http://ruse.utu.fi/pdfrepo/OPO_2_painos.pdf. Luettu: 20.4.2019.

Drake, M. & Salmi, M. 2018. Opinnäytetyö ja menetelmät tutuksi. Menetelmäopinnot virtuaalisesti. Haaga-Helia Moodle.

Haaga-Helia. AMK-tutkinnot. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/koulutus/amk-tutkinnot?userLang=fi>. Luettu: 4.5.2019.

Haaga-Helia. Haaga-Helia avaa ovet työelämään. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/etusivu?userLang=fi>. Luettu: 4.5.2019.

Haaga-Helia. Kampukset. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/kampukset>. Luettu: 4.5.2019.

Haaga-Helia. Organisaatio. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/organisaatio?userLang=fi>. Luettu: 4.5.2019.

Haaga-Helia. Rehtorit. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/haaga-heliasta/rehtorit?userLang=fi>. Luettu: 4.5.2019.

Haaga-Helia. Yleistä Haaga-Heliasta. Luettavissa: <http://www.haaga-helia.fi/fi/opinto-opas/yleista-haaga-heliasta>. Luettu: 4.5.2019.

Haaga-Helia 2016. Haaga-Helia, Laurea ja Metropolia perustavat liittouman. Luettavissa: <https://www.haaga-helia.fi/fi/uutiset/haaga-helia-laurea-ja-metropolia-perustavat-liittouman#.XM-P5ugzY2w>. Luettu: 24.4.2019.

- Hakanen, M. 2017. Elämä on valintoja. Luettavissa: <http://www.modulcon.fi/2017/12/13/elama-on-valintoja/>. Luettu: 29.1.2019.
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. painos. Bookwell Oy. Porvoo.
- Heikkinen, R., Koski, E., Makkonen, L. & Öhman, E. 2012. Futurix. Lukion opinto-ohjauskurssi + jatko-opinto-opas. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu.
- Heinonen, V. 2014. Lukiolaisten jatkokoulutus -ja uravalinnat. Jyväskylän yliopisto. Luettavissa: <https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/45480/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201503101452.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu: 20.4.2019.
- Helsingin uutiset 2013. Professori: Vanhemman ammatti vaikuttaa yhä lapseen. Luettavissa: <https://www.helsinginutiset.fi/artikkeli/131862-professori-vanhemman-ammatti-vaikuttaa-yha-lapseen>. Luettu: 20.4.2019.
- Houtsonen, J. 1999. Koulutuksen merkitys identiteetin ja kulttuurin rakentajana. Suomen akatemian julkaisuja 1/2000. Luettavissa: <https://www.aka.fi/globalassets/awanhat/documents/tiedostot/julkaisut/vaikuttavuutta-koulutukseen.pdf>. Luettu: 1.3.2019.
- Kairaluoma, L., Kiiveri, L. & Määttä, S. 2014. Otetta opintoihin. Niilo Mäki instituutti. Bookwell Oy. Porvoo.
- Kun koulu loppuu 2015. Kun koulu loppuu -tutkimus: Väli vuoden suosio kasvaa edelleen. Luettavissa: <https://www.kunkoululoppuu.fi/uutiset/kun-koulu-loppuu-tutkimus-valivuoden-suosio-kasvaa-edelleen/>. Luettu: 20.4.2019.
- Nevalainen, A. 27.3.2019. Viestintäpäällikkö. Haaga-Helia ammattikorkeakoulu. Haastattelu. Helsinki.
- Nuorten tulevaisuusraportti 2018. Luettavissa: <http://www.yhansokan.fi/ammattikorkeakoulujen-historia-ja-tutkintorakenne/>. Luettu: 25.2.2019.
- Lerkanen, J. 2002. Koulutus- ja uravalinnan ongelmat. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja 14. Kopijyvä Oy. Jyväskylä.
- Maslow, A. 1970. Motivation and personality. 3. painos. R. R. Donnelley & Sons Company. Yhdysvallat.

Mehtäläinen, J. 2001. Joustavat koulutusväylät ja uranvalinta. Osaraportti 1: Koulutusväylän valinta ja ensimmäinen vuosi toisella asteella. Helsingin kaupungin opetusviraston julkaisusarja A12:2001. Helsinki.

Mulari, M. 2013. Tietoisien ammatinvalinnan opas. Otavan Kirjapaino Oy. Keuruu.

Mäkinen, R., Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2000. Keitä opiskelijoiksi ammattikorkeakouluun? Ammattikorkeakouluun hakeutuminen ja opiskelijavalinnan tulos. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimusselosteita 10. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Ammattikorkeakoulut Suomessa. Luettavissa: <https://minedu.fi/ammattikorkeakoulut>. Luettu: 1.4.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Korkeakoulutus. Luettavissa: <https://minedu.fi/korkeakoulutus>. Luettu: 1.4.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Suomen koulutusjärjestelmä. Luettavissa: <https://minedu.fi/koulutusjarjestelma>. Luettu: 1.4.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Yliopistot Suomessa. Luettavissa: <https://minedu.fi/yliopistot>. Luettu: 1.4.2019.

Opintopolku. Korkeakoulujen uudet koulutusalat. Luettavissa: <https://opintopolku.fi/wp/opo/korkeakoulujen-haku/korkeakoulujen-uudet-koulutusalat/>. Luettu: 9.4.2019.

Opintopolku. Mitä AMK:ssa voi opiskella? Luettavissa: <https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/mita-amkssa-voi-opiskella/>. Luettu: 9.4.2019.

Opetushallinnon tilastopalvelu 2018. Ammattikorkeakoulujen hakeneet ja paikan vastaanottaneet. Luettavissa: https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Haku-%20ja%20valintatiedot%20-%20korkeakoulu%20-%20amk%20-%20ammattikorkeakoulu.xlsb. Luettu: 18.3.2019.

Opetushallinnon tilastopalvelu 2018. Ammattikorkeakoulujen uudet opiskelijat, opiskelijat ja tutkinnot. Luettavissa: https://vipunen.fi/fi-fi/_layouts/15/xlviewer.aspx?id=/fi-fi/Raportit/Ammattikorkeakoulujen%20uudet%20opiskelijat,%20opiskelijat%20ja%20tutkinnot%20-%20analyysi.xlsb. Luettu: 18.3.2019.

Suomen lukiolaistenliitto 2017. Rakas, kamala opo. Lukiolaisten kokemuksia opinto-ohjauksesta. Luettavissa: <https://lukio.fi/lukio.fi/wp-content/uploads/2015/04/opo-nettiin.pdf>. Luettu: 7.1.2019.

Taanila, A. 2019. Mittaamisen luotettavuus. Akin menetelmäblogi. Luettavissa: <https://tilastoapu.wordpress.com/2012/03/14/mittaamisen-luotettavuus/>. Luettu 5.5.2019.

Tilastokeskus. Luokituksen kuvaus. Luettavissa: <https://www.stat.fi/meta/luokitukset/iscd/001-2011/kuvaus.html>. Luettu: 9.4.2019.

T-Media. Ihmiset. Luettavissa: <https://t-media.fi/fi/key-people/>. Luettu: 20.4.2019.

Tynjälä, P., Välimaa, J. & Murtonen, M. 2004. Korkeakoulutus, oppiminen ja työelämä. Pedagogisia ja yhteiskuntatieteellisiä näkökulmia. WS Bookwell Oy. Juva.

Vuorinen, P & Valkonen, S. 2005. Ammattikorkeakoulu ja yliopisto yksilöllisten koulutustavoitteiden toteuttajana. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimusselosteita 25. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.

Vuorinen, P. & Valkonen, S. 2003. Ammattikorkeakouluun vai yliopistoon? Korkeakoulutukseen hakeutumisen orientaatiot. Koulutuksen tutkimuslaitos. Tutkimusselosteita 18. Jyväskylän yliopisto. Jyväskylä.

Yhansokan 2019. Ammattikorkeakoulujen historia ja tutkintorakenne. Luettavissa: <http://www.yhansokan.fi/ammattikorkeakoulujen-historia-ja-tutkintorakenne/>. Luettu: 2.4.2019.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake

Jatko-opiskelupaikan valintaan vaikuttavat tekijät

Sukupuoli

- Mies
- Nainen
- Muu

Ikä

- 18-20
- 21-23
- 24-26
- 27-

Mikä on koulutusohjelmasi?

Viimeisin tutkinto:

- Ylioppilastutkinto
- Ammatillinen toisen asteen tutkinto
- Kaksoistutkinto (yo ja ammatillinen)
- Ammattikorkeakoulututkinto
- Yliopistotutkinto

Vanhempiesi koulutustausta:

Äiti

Isä

Vanhempiesi asema tällä hetkellä:

Äiti

Isä

Monesko vaihtoehto Haaga-Helia amk oli sinulle kevään/syksyn 2018 yhteishaussa?

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.

Haitko muihin kouluihin kevään/syksyn 2018 yhteishaussa?

- Kyllä
- En

Mihin muualle hait?

- Centria ammattikorkeakoulu
- Diakonia-ammattikorkeakoulu
- Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
- Humanistinen ammattikorkeakoulu
- Hämeen ammattikorkeakoulu
- Högskolan på Åland
- Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu
- Kajaanin ammattikorkeakoulu
- Karelia-ammattikorkeakoulu
- Lahden ammattikorkeakoulu
- Lapin ammattikorkeakoulu
- Laurea-ammattikorkeakoulu
- Maanpuolustuskorkeakoulu
- Metropolia Ammattikorkeakoulu
- Oulun Ammattikorkeakoulu
- Poliisiammattikorkeakoulu
- Saimaan ammattikorkeakoulu
- Satakunnan ammattikorkeakoulu
- Savonia-ammattikorkeakoulu
- Seinäjoen ammattikorkeakoulu
- Tampereen ammattikorkeakoulu
- Turun ammattikorkeakoulu
- Vaasan ammattikorkeakoulu
- Yrkeshögskolan Arcada
- Yrkeshögskolan Novia
- Yliopisto
- Jokin muu

Kuinka paljon alla mainitut tekijät vaikuttivat koulutuspaikkasi valintaan?

1 (ei vaikuttanut lainkaan), 2 (vaikutti jonkin verran), 3 (vaikutti paljon), 4 (vaikutti erittäin paljon)

	1	2	3	4
Kiinnostus alaa kohtaan	☐	☐	☐	☐
Koulutus on arvostettu	☐	☐	☐	☐
Oppilaitos on arvostettu	☐	☐	☐	☐
Hyvät työllistymismahdollisuudet	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen monipuolisuus	☐	☐	☐	☐
Oppilaitos on lähellä	☐	☐	☐	☐
Oppilaitosta on mainostettu hyvin	☐	☐	☐	☐
Mahdollisuus hyödyntää omia lahjoja ja taitoja	☐	☐	☐	☐
Koulutusta on suositeltu	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen kesto on melko lyhyt	☐	☐	☐	☐
Vanhempien/perheen mielipiteet	☐	☐	☐	☐
Vanhemmilla/perheenjäsenellä on kyseinen koulutus	☐	☐	☐	☐
Jatko-opiskelumahdollisuudet	☐	☐	☐	☐
Pääsykokeiden helppous	☐	☐	☐	☐
Koulu on kansainvälinen	☐	☐	☐	☐
Kavereiden pyrkiminen samaan koulutuspaikkaan	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen käytännönläheisyys	☐	☐	☐	☐
Oppilaitos sijaitsee suuressa kaupungissa	☐	☐	☐	☐
Etenemismahdollisuudet uralla	☐	☐	☐	☐
Alalla on hyvä palkka	☐	☐	☐	☐
Arvostus työmarkkinoilla	☐	☐	☐	☐

Kuinka tärkeinä koit erilaiset tietolähteet hakiessasi opiskelemaan?

1 (Ei lainkaan tärkeä), 2 (Jonkin verran tärkeä), 3 (Tärkeä), 4 (Erittäin tärkeä)

	1	2	3	4
Opintopolku	☐	☐	☐	☐
Koulutusoppaat (oppaat, esitteet)	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksen nettisivut	☐	☐	☐	☐
Muut koulutukseen liittyvät nettisivut	☐	☐	☐	☐
Opinto-ohjaaja	☐	☐	☐	☐
Ystävät	☐	☐	☐	☐
Perhe/sukulaiset	☐	☐	☐	☐
Mainonta (ulko- ja verkkomainonta)	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksen some-kanavat	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksen avoimet ovet (tai muut esittelytilaisuudet)	☐	☐	☐	☐
Messut ym. tapahtumat	☐	☐	☐	☐
Muu, mikä?	☐	☐	☐	☐
<input type="text"/>				

Jäitkö kaipaamaan jotain tietoja hakiessasi ammattikorkeakouluun?

Minkälainen mielikuva sinulla oli Haaga-Heliasta ennen opintojesi aloittamista?

Voit valita useampia.

- Monipuolinen koulutustarjonta
- Koulu on tunnettu ja arvostettu
- Koulu on kansainvälinen
- Koulussa on hyvä opetus
- Koulu on käytännönläheinen
- Hyvät työllistymismahdollisuudet
- Ei minkäänlaisia mielikuvia
- Muu, mikä?

Mielikuvasi Haaga-Heliasta nyt:

- Pysynyt samana
- Positiivisempi
- Negatiivisempi